

سُورَةُ الْأَنْعَامِ (مَكِّيَّة)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ

﴿١﴾ سوپاس و ستایش بو ئه و خواجهی که ئاسمانه‌کان و زهوی دروست کردووه، تاریکی و ڕوناکی فه‌راهمه‌م هیناوه (که‌چی له‌گه‌ل ئه‌و هه‌موو به‌لگه‌ به‌هیزو سه‌رسام ئاوه‌رانه‌دا) پاشان ئه‌وانه‌ی بێ باوه‌ر بوون به‌په‌روه‌ردگاریان یه‌کیک له‌ دروستکراوه‌کانی خوا ده‌که‌نه‌ هاوتای خوا. هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ

قَضَىٰ أَجَلَآ وَأَجَلٌ مُّسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ تَمْتَرُونَ ﴿٢﴾ خوا ئه‌و زاته‌یه که ئێوه‌ی له‌ قورپیک دروست کردووه له‌وه‌ودوا کاتیکی بریاریدا (که‌ خه‌وتنه‌ وه‌ک نیوه مه‌رگیک، به‌شیکی له‌ئه‌ندامه‌ هه‌ستیاره‌کان له‌کار ده‌که‌ون بو‌ ماوه‌یه‌ک) و کاتیکی دیاریکراوی تریشی لای خۆی بریارداوه بو‌ هه‌موو که‌سیک که‌ کاتی ته‌واو بوونی ته‌مه‌نیه‌تی، (که‌چی پاش ئه‌و هه‌موو به‌لگانه‌ بو‌ ده‌سه‌لاتی بێ سنووری خوا) ئێوه ئینکاری زیندوو بوونه‌وه‌ ده‌که‌ن و هه‌ر له‌ گوماندان!! وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا

تَكْسِبُونَ ﴿٣﴾ ئه‌وه هه‌ر الله یه‌ په‌رستراوه له‌ ئاسمانه‌کان و زه‌ویدا و نه‌ینی و ئاشکراتان ده‌زانیت، به‌ هه‌موو کارو کرده‌وه‌یه‌کیش که‌ ده‌یکه‌ن ئاگاداره‌. وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤﴾

بێ باوه‌ران هه‌یج به‌لگه‌و مو‌عجیزه‌یه‌کی په‌روه‌ردگاریان بو‌ نایه‌ت پستی تیئه‌که‌ن و ڕووی لی وه‌رنه‌گیرن. فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٥﴾ که‌وابوو بیگومان ئه‌وانه‌ کاتیکی ئه‌و حه‌ق و راستیه‌یان بو‌ هات که‌ قورئانه‌ برۆیان پێنه‌کرد، جا له‌ ئاینده‌دا‌بۆیان دیت و پێیان ده‌گات هه‌واڵی ئه‌وه‌ی که‌ ئه‌وان گالته‌یان پێده‌کرد. أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ نُمَكِّنْ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ

بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿٦﴾ ئایا نه‌یانبینیوووه و نه‌یانزانیوووه (به‌هۆی شوینه‌واره‌وه) چه‌نده‌ها نه‌وه‌مان پێش ئه‌مان له‌ناو بردووه که‌ پایه‌دارمان کردبوون له‌ زه‌ویدا، به‌شیوه‌یه‌ک ئێوه‌مان ئاوا پایه‌دار نه‌کردووه و بارانی زۆرمان به‌رده‌وام بو‌ ده‌باراندن (که‌ ده‌بووه‌ هۆی پێگه‌یشتنی جو‌ره‌ها ڕوه‌ک و به‌روبووم)، چه‌نده‌ها جو‌گه‌و ڕووباریشمان له‌ناو کیلگه‌و باخ و شاره‌کانیادا بو‌ ره‌خساندبوون خو‌په‌می ده‌کرد به‌نیو دره‌خت و کو‌شک و ته‌لاریاندا، به‌لام به‌هۆی لادان و گونا‌هو تاوانیان‌ه‌وه‌ له‌ناومان بردن و نه‌وه‌ی ترمان له‌ دوا‌ی ئه‌وان

هينايه کايه وه. وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٧﴾ خو ئەگەر نووسراویکمان بۆ تۆ لەناو کاغەزیکیدا دابەزاندايه، ئەوجا دەستیشیان لێ بدایه، ئەوه ئەوانه‌ی که بێ پروا بوون ده‌یانوت: ئەمه جگه له جادوویه‌کی ئاشکرا هیچ شتیکی تر نیه!! (هەر باوهر ناهین). وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ وَلَوْ أَنْزَلْنَا مَلَكًا لَقُضِيَ الْأَمْرُ ثُمَّ لَا يُنْظَرُونَ ﴿٨﴾ هه‌روه‌ها ده‌یانوت: چی ده‌بوو ئەگەر فریشته‌یه‌ک بۆ لای (محمد ﷺ) دابه‌زیایه و به‌چاوی خۆمان بمانبێنایه! جا ئەگەر فریشته‌مان بناردایه ئەوه کۆتای به‌هه‌موو شتیکی ده‌هات و پاشان مۆله‌ت نادرین تا ته‌وبه‌ بکه‌ن. وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِم مَّا يَلْبَسُونَ ﴿٩﴾ خو ئەگەر فریشته‌مان بکردایه به‌ فرستاده، ئەوه له شیوه‌ی پیاویکیدا ده‌ماننارد و هه‌مان گومان که ئیستا هه‌یانه‌ بۆیان دروست ده‌بوو. وَلَقَدْ أَسْتَهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١٠﴾ ئە‌ی محمد ﷺ دلت له‌خۆت دانه‌میشت سویندی‌ت به‌خوا به‌راستی گالته‌کراوه به‌ پیغه‌مبه‌رانی پیش تۆ، سه‌رنجام ئەوه‌ی ئەوان پروایان پێی نه‌بوو، گالته‌یان پێده‌کرد، یه‌خه‌ی پیگرتن و نغرو‌ی کردن (خوا تۆله‌ی لێسه‌ندن). قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ أَنْظَرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿١١﴾ پێیان بێ: برۆن بگه‌ڕێن به‌سه‌ر زه‌ویدا و پاشان ته‌ماشای بکه‌ن و سه‌رنج بدن، بزانی سه‌ر ئەنجامی ئەوانه‌ی به‌رنامه‌ی خوایان به‌درۆزانی چۆن بووه (چی‌ان به‌سه‌ره‌نینان). قُلْ لِّمَن مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ كَتَبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ لِيَجْمَعَ‌نَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾ لێ‌یان پرسیه‌ ئە‌ی محمد ﷺ و بێ: ئەوه‌ی له‌ ئاسمانه‌کان و زه‌ویدا هه‌یه‌ ه‌ی ک‌ی یه‌؟ (هەر خۆت وه‌لام بد‌ه‌روه‌ و) بێ: هەر ه‌ی خوايه، که ره‌حم و میه‌ره‌بانی له‌سه‌ر خۆی فه‌رز کردووه، سویند بیت به‌خوا به‌ره‌و رۆژی قیامه‌ت که هیچ شکوگومانی تیا‌دا نیه‌ کۆتان ده‌کاته‌وه، (هه‌رچه‌نده) ئەوانه‌ی که خۆیان دۆران‌دو بیران له‌ قیامه‌ت نه‌کرده‌وه، ئەوه هەر باوهر ناهین. وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣﴾ هه‌رچی کش و مات بووه له‌ شه‌ودا و ده‌جولیت له‌ رۆژدا هەر ه‌ی خوايه، بێگومان ئە‌و په‌روه‌ردگاره‌ خوايه‌کی بیسه‌رو زانایه. قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أَخْذُ وَلِيًّا فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٤﴾ هه‌روها پێیان بێ: ئایا (به‌عه‌قل و ژیری ئیوه‌ ره‌وايه) که جگه له‌ خوا که‌سیکی تر بکه‌مه‌ پشت و په‌نای خۆم؟ که به‌دی‌پینه‌ری ئاسمانه‌کان و زه‌ویه و هەر ئە‌ویش رۆژی به‌خشه و بێ نیازه له‌ هه‌موو رزق و رۆزیه‌ک، دووباره‌ بێ: من

بهراستی فرمانم پندراوه یه کهم کهس بم که ته سلیمی ئەو زاته بم و موسولمان بم و (من پیت راده گه یه نم) که:
 هەرگیز نه کهیت له موشریک و هاو له گهران بیت. **قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ** ﴿١٥﴾
 ههروه ها ئەی محمد (ﷺ) بلی: بهراستی من زور له سزای پوژیکی گه وره ده ترسم که سزای پوژی قیامه ته
 ئەگەر یاخی بم له فرمانی پهروه دگرم. **مَنْ يُصِرْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ** ﴿١٦﴾ ئەوهی
 لهو سزایه دهرباز بکریت لهو پوژهدا، ئەوه بهراستی ئیتر دیاره که خوا رهحمی پیکردوه و شایستهی میهربانی
 ئەو بووه، ئەو دهرباز بوونه سهر فزایه کی ئاشکرایه. **وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ**
يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾ دلنیا به لهوهی ئەگەر خوا دوو چاری زیان و گرفتیکت بکات،
 ئەوه هەرگیز لابهری نیه جگه خوی نه بیت، خو ئەگەر بیهویت تووشی خیر و خوشیه کت بکات، ئەوه ئەو
 خوایه دهسه لاتی به سهر هه موو شتی کدا هه یه. **وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ** ﴿١٨﴾ هه ره ئەو
 خوایهش زال و بالادهسته به سهر هه موو بهنده کانیدا و هه ره ئه ویشه زاتیکی دانا و ئاگایه (به نهینی و ئاشکرای
 بهنده کانی). **قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلِ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنْذِرَكُمْ**
بِهِ وَمَنْ بَلَغَ أَيْنَكُمْ لَتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ اللَّهِ إِلَهَةً أُخْرَى قُلْ لَا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَإِنِّي
بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ ﴿١٩﴾ ئەی پیغه مبهه (ﷺ) به وانه بلی که شایه تیان دهویت له سهر پیغه مبهه رایه تی تو چ
 شتی ک گه وره ترو راستره له شایه تیدا؟ ! هه ره خو ت بلی: الله راسترین شایه ته، که شایه تی نیوان من و ئیوه یه،
 من ئەم قور ئانه شم به وهی و نیگا بو هاتوو تا ئیوه هه موو ئەوانه ی پیا ن گه یشتوو ئاگادارو بیدار بکه م،
 (له گه ل ئەم هه موو پروون کردنه وانه دا) ئایا ئیوه ئیتر شایه تی دده ن که بهراستی له گه ل خوا دا چه ند خوایه کی تر
 هه بیت؟! بلی: (من بهش به حالی خو م) شایه تی ناحق و نارهوای و نادهم و بلی: بهراستی ئەو خوایه زاتیکی
 تاک و ته نه یه و من بهراستی بهریم له هه موو ئەو شتانه ی که ئیوه ده یانکه نه هاو له و هاوتای ئەو زاته. **الَّذِينَ**
ءَاتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمُ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾ ئەوانه ی
 کتبی (ئاسمانیان پیداون له گا ورو جوو) پیغه مبهه (ﷺ) ده ناسنه وه ههروه ک چون مندا له کانی خو یان
 ده ناسنه وه، (به لام) ئەوانه ی که خو یان دوړاندو پروایان به محمد (ﷺ) نه هیناوه، ئەوه هه ره باوهر ناهین. **وَمَنْ**
أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢١﴾ جا کنی هه یه له وه
 سته مکارتر بیت، که شتی نادروست و درو، بو خوا هه لده به ستیت؟ یان ئایهت و فرمانه کانی خوا به درو

ده زانیت؟! چونکه بهراستی ئه و سته مکارانه سهر فراز نابن. **وَيَوْمَ نَخْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا**
أَيْنَ شُرَكَائُكُمْ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٢٢﴾ له رۆژیکدا که هه موو (خوانه ناس و) هاوه لگه ران کۆ ده کهینه وه
به گشتی و پاشان ده لێن به وانهی که هاوه شیان داناوه بۆ خوا: کوان و له کۆین ئه و شتانهی ده تانه رستن و
ده تانوت هاوتای خوان به خه یالی خوتان؟! **ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبَّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ**
﴿٢٣﴾ پاشان سه رته نجامی بێ باوه ریان هیچ نه بوو بیجگه له وهی که وتیان: سویند به خوی پهره ردا گارمان ئیمه
هه رگیز مو شریک و هاوه لگه ر نه بووین!! **أَنْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ**
﴿٢٤﴾ سه یرکه چون درۆ له گه ل خوشیان ده کهن، چون بیرو بروای پوو چیان لی ون بووه و ئاسه واری
نه ماوه. **وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا كَلًّا**
ءَايَةً لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءُوكَ يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٥﴾
هه ندیکیش له و (بێ باوه رانه) گویت بۆ ده گرن (له کاتی خویندنی قورئاندا، به لام چونکه مه به ستیان نیه شوین
حه قیقه ت بکه ون) ئیمه په رده مان هینا به سه ر دلێاندا له تیگه یشتیان بۆ قورئانه که و گویان سه نگین و گران
کردوون (وه که ئه وه وایه که نه بیستن) ئه گه ر هه رچی نیشانه و به لگه یه کیش هه یه بیینن ئه وان بروای پیناکه ن،
هه تا کاتیکیش که دین بۆ لات ده یکه نه موجه له وه ده مه ده می، سه رته نجام خوانه ناسان ده لێن: ئه م قورئانه هیچ
نیه بیجگه له داستانی پێشینان نه یت!! **وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْهَوْنَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا**
يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾ ئه وانه نایه ل ن که س گوئ بۆ قورئان بگریت و خویشیانی لی دوور ده خه نه وه، (جا به و کاره یان)
جگه خودی خویان که س له ناو نابه ن و هه ستیشی پیناکه ن. **وَلَوْ تَرَى إِذْ وَقَفُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا يَلَيْتَنَا نُرَدُّ**
وَلَا نُكَذِّبُ بَآيَاتِ رَبِّنَا وَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٧﴾ جا ئه گه ر ئه وانه بیینی (له قیامه تدا) له سه ر لیواری
دۆزه خ راوه ستیئراون (به ده م هه سه رت و ئاهونا له وه) جا ده لێن: خۆزگه جاریکی تر بیانگێرانیایه ته وه بۆ دنیاو
(له م سه رته نجامه شوومه رزگارمان ده بوو) ئه وسه هه رگیز نیشانه و به لگه و ئایه ته کانی خوامان به درۆ نه ده زانی و،
باوه ری به تینمان پێی ده بوو... **بَلْ بَدَا لَهُمْ مَا كَانُوا يُخْفُونَ مِنْ قَبْلُ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ**
لَكَاذِبُونَ ﴿٢٨﴾ نه خیر راست ناکه ن و بروا نا هینن، بیگومان ئه وه ئاواتیکی ئه سته مه، هه موو ئه و کارو کرده وه و
پیلانانه ی که پێشتر ده یانشارده وه، ئیستا وائاشکرا بووه بۆیان، خۆ ئه گه ر بگێردرینه وه بۆ (دنیا) ئه وه هه ر
ده ست ده که نه وه به و کارو کرده وانه ی که جاران ده یانکرد، بهراستی ئه وانه هه ر درۆ ده که ن و درۆزن. **وَقَالُوا إِنْ**

هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٢٩﴾ ئەوانە وتیان: ژيان هەر ئەم ژيانەى دنيایەو هیچی تر نیە، ئیمە زیندوو ناکرێنەوه (بۆ لێرسینەوه). **وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ قَالَ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبَّنَا قَالَ فَذُقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٠﴾** جائەگەر کاتیک ئەوانە دەبینیت (لەبەردەم دادگای پر لەدادی) پەرورەدگار یاندا وەستێنراون، (خوای گەورە پێیان) دەفەرمویت: ئایا ئەمەى (کە بۆتان پێشەتوو و دەبینن) راست و حەقیقەت نیە؟ (بەکەسەسى و خەجالتەیهوه) دەلێن: بەلێ راستە، سوێند بە پەرورەدگارمان (ئینجا) خوا دەفەرمویت: (مادەم وایە) سزاو تالاو بچێژن بەهۆی بى باوەرى و یاخى بوونتەوه. **قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا يَحْسِرْتَنَّا عَلَىٰ مَا فَرَطْنَا فِيهَا وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ أَلَا سَاءَ مَا يَزِرُونَ ﴿٣١﴾** بەراستی ئەوانەى کە برۆیان بەئامادە بوونی بەردەم (دادگای) خوای نەبوو زەرەریان کرد و خۆیان دۆراند، کاتیکیش قیامەت کتوپر یەخەیان پیندەگریت، دەلێن: ئاخ و داخ و پەشیمانی بۆ ئەو رۆژگاری بەکەمتەرخەمى و (بەبەرەلایى و سەرکەشى و تاوان) بردمانەسەر، لەکاتیکدا ئەوانە هەموو گوناھو تاوانیان داو بەکوێلێندا، ئاگادارین کە چەندە خراپە، کۆل و بارى وا، کە هەلێ دەگرن. **وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهُمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٣٢﴾** ژيانى دنیا جگە لە یارى و گەمەو گالتەیهکی کەم نەبێت هیچی تر نیە، بێگومان مالى دواى (بەهەشتى بەرین) چاکترە بۆ ئەوانەى کە پارێزگارى و خواناسى دەکەن، ئایا ئەوه عەقل و ژیریتان بۆ ناخەنەکار و ژیر نابن؟ **قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لِيَحْزُنَكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بَيَّاتٍ اللَّهُ يَجْحَدُونَ ﴿٣٣﴾** بەراستی چاک دەزانین کە گوشتارى نادروستى خوانەناسان غەم و پەژارت بۆ پێش دەهێنیت، چونکە بەراستی ئەوانە وەنەبێت تۆ بەدرۆزن بزەن، بەلکو سەتەمکاران هەر دانانی و ئینکاری ئایەت و فەرمانەکانى خوا دەکەن. **وَلَقَدْ كَذَّبْتَ رَسُولٌ مِّن قَبْلِكَ فَصَبْرُوا عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا وَأُودُوا حَتَّىٰ أَتَاهُمْ نَصْرُنَا وَلَا مُبَدِّل لِكَلِمَتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِن نَّبَائِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٤﴾** سوێند بێت بێگومان پێغەمبەرانى پێش تۆش برۆیان پینەکراوه، لەگەڵ ئەوهشدا ئەوان دانیان بەخۆدا گرت لەسەر ئەو برۆا پى نەبوونەیان، ئازارو ئەشکەنجەش دران، هەتا سەرئەنجام سەرکەوتنى ئیمەیان بۆهات و بەهرەرەوەر بوون پى و هیچ شتیک نیە بتوانیت وىست و فەرمانەکانى خوا بگوریت، سوێند بێت بەخوا بێگومان هەوال و دەنگوباسى هەندیک لە پێغەمبەرانت بۆ هاتوو. **وَإِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُم بِآيَةٍ وَلَوْ شَاءَ**

اللَّهُ لَجَمْعَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٥﴾ خو ئەگەر پشت ههڵکردن و سه‌ڕێچی
 خوانه‌ناسانت زۆر لاسه‌خته، جا ئەگەر ده‌توانیت توێڵیک له‌ زه‌ویدا هه‌لبکه‌نیت یان په‌یژه‌یه‌ک به‌ئاساندا
 هه‌له‌په‌سێریت تا مو‌عجزه‌یه‌کیان بۆ پێش به‌یئت (بێ سووده‌ ئه‌وانه‌ هه‌ر باوه‌رت پێناکه‌ن) ئەگەر خواش
 بیویستایه‌ له‌سه‌ر هیدایه‌ت و ڕیازی دروست، ئه‌وه‌ کۆی ده‌کردنه‌وه‌ (به‌مه‌رجیک خۆیان مه‌به‌ستیان بێت)،
 که‌واته‌ له‌و که‌سانه‌ مه‌به‌ که‌ شاره‌زاین. **إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَىٰ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ**
يُرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾ به‌راستی ته‌نها ئه‌وانه‌ به‌ده‌م بانگه‌وازی خواوه‌ ده‌چن که‌ ده‌بیستن، (دڵ) مردوو‌ه‌کانیش (له‌ ڕۆژی
 قیامه‌تا) خوا زیندوو‌یان ده‌کاته‌وه‌، له‌وه‌ودواش به‌ناچاری هه‌ر ده‌بێت بۆ لای ئه‌و بکه‌ڕینه‌وه‌ تا به‌سرای بێ
 باوه‌ری خۆیانان بکه‌یه‌نیت. **وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يُنْزِلَ آيَةً**
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾ ئه‌و خوانه‌ناسانه‌ وتیان: ئه‌وه‌ بۆ محمد ﷺ مو‌عجزه‌یه‌کی له‌لایه‌ن
 په‌روه‌ردگاریه‌وه‌ بۆ نایه‌ته‌ خواره‌وه‌؟ بۆی: به‌راستی خوا ده‌سه‌لای هه‌یه‌ که‌ مو‌عجزه‌ بنێریت، به‌لام زۆربه‌ی ئه‌وانه‌
 نافامن و نازان. **وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَيْرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَالُكُمْ مَا فَرَّطْنَا فِي**
الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٣٨﴾ هه‌چ زینده‌وه‌رو گیانه‌به‌ریک نیه‌ به‌سه‌ر زه‌ویدا ب‌روات و هه‌چ
 بالنده‌یه‌ک به‌باله‌کانی بفریت و ئه‌وانیش ئوممه‌ت و گه‌لیک نه‌بن وه‌ک ئیوه‌ (د‌ل‌یا بن) هه‌چ شتیک نیه‌ پشت
 گو‌یان خستبێت له‌ کتێبه‌ (تایه‌یه‌یه‌که‌ی لوح‌ المحفوظ) دا له‌وه‌ودوا هه‌ره‌مه‌وو ئه‌وانه‌ کو‌ده‌که‌ینه‌وه‌ بۆلای
 په‌روه‌ردگاریان (بۆ ئه‌وه‌ی دادگای بکری‌ن و هه‌مه‌و که‌س مافی خۆی وه‌رگیریت، یان تۆله‌ی په‌وای لی
 به‌سه‌ریت. **وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ مَن يَشَاءِ اللَّهُ يَضِلُّهُ وَمَن يَشَاءُ يَجْعَلْهُ عَلَىٰ**
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٩﴾ ئه‌وانه‌ی که‌ ب‌روایان نه‌کردوو به‌ئایه‌ت و فه‌رمانه‌کانی ئیمه‌، که‌رن حه‌ق نابیستن و لال‌ن
 حه‌ق نالێن له‌ناو تاریکه‌کاندا ژیان ده‌به‌نه‌سه‌ر، بیگومان ئه‌وه‌ی خوا بیه‌و‌یت گو‌م‌رای ده‌کات (چونکه‌ خۆیشی
 ده‌ستپێشخه‌ره‌ له‌و بواره‌دا) و ئه‌وه‌ش که‌ بیه‌و‌یت (هیدایه‌تی بداو هیدایه‌ت وه‌رگیریت) ده‌یخاته‌ سه‌ر ڕیازی
 راست و په‌وان. **قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتَتْكُمُ السَّاعَةُ أَغَيْرَ اللَّهِ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ**
صَادِقِينَ ﴿٤٠﴾ به‌ خوانه‌ناسان بۆی: هه‌واڵم بده‌نی ئەگەر سزاو تۆله‌ی خوا یه‌خه‌تان پێگیریت، یان قیامه‌ت
 یه‌خه‌تان پێی بک‌ریت، (ئ‌ا له‌و کاتانه‌دا) هاناو هاوار بۆ که‌سیک ده‌به‌ن جگه‌ له‌ خوا؟ ئەگەر ئیوه‌ راستگو‌ن که‌
 غه‌یری خوا فریاتان ده‌که‌و‌یت؟! **بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ**
 ﴿٤١﴾ نه‌خ‌یر له‌وکاته‌ سامناکه‌نده‌دا هه‌ر هاناو هاوار بۆ ئه‌و زاته‌ ده‌به‌ن (ئ‌ه‌ویش خوایه‌کی میهره‌بانه‌) به‌لاو

ناخوشیه کانتان له سهر لادهبات ئه گهر بیهویت، جا له وکاته دا ههر شتیک که به هاوهل شه ریکی ئه و زاته ی داده ئین، فه رامووشی ده که ن. **وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُم بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ** ﴿٤٢﴾ سویند بێت بیکومان ئیمه پێش تو پیغه مبه رانی زۆرمان ره وانه کردوو به سهر قه و و گهلانی تر (جا کاتیک سه رکه ش و یاخی بوون)، تووشی تالای جهنگ و به لاو ته نگانه مان کردن بو ئه وه ی لیان بپارینه وه و بلا ئینه وه. **فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ** ﴿٤٣﴾ ئه وانه کاتیک تو له و سزای ئیمه یان بو هات، بو نزو پارانه وه ی به کو لیان نه کرد، به لام دلیان ره ق و ره ش بوو، شه یتانیش ئه و کارو کرده وه نا په سه ندانه ی بو رازاند بوونه وه که ده یان کرد. **فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِم أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُم بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ** ﴿٤٤﴾ ئینجا کاتیک ئه و به رنامه و رپیازه ی که یادیان خرابوه وه فه رامووشیان کرد، ئیمه ش ده روازه کانی هه موو شتیکمان بو والا کردنه وه و (نازو نیعه تمان به سه ردا رژاندن) هه تا کاتیک دلخو ش و شادمان بوون به وه ی که پیا یان درا، ئیتر له ناکو گرتمان و هه موویانمان سه رگه ردان و رپسو اکرد ئینجا ئه وان بئ ئومید بوون و به غه م و په ژاره یه کی زۆره وه تیا چوون. **فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ** ﴿٤٥﴾ ئینجا ئیتر ئه و گه له ی سته میان کرد و بئ بره و بوون بنه ر کران، (جا ئه وکاته بوونه وهر ها ورپی له گه ل ئیانداران و فره شته کاند ده لێن : الحمد لله رب العالمین). **قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِن أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَرَكُمْ وَخَتَمَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ مِّنْ إِلَهٍ غَيْرِ اللَّهِ يَأْتِيَكُمْ بِهِ أَنْظَرُ كَيْفَ نَصَرَفُ الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُونَ** ﴿٤٦﴾ ئه ی محمد (ﷺ) به و بئ باوه رانه (بلی: هه واهم بده ئی ئه گه ر خوا ده زگای بیستن و بیننتان لی وه رگرتنه وه و مو ر بنیت به سه ر ده کانتاندا، ئایا خوا یه ک هه یه جگه الله ئه و ده زگایانه تان بو به ینیتنه وه؟ سه یر بکه و سه رنج بده چو ن چه نده ها نمو نه و به لگه یان بو ده هینینه وه، پاشان ئه وان هه ر مه جهرپی ده که ن و رو وهر ده گی رن. **قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِن أَتَكُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَغْتَةً أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الظَّالِمُونَ** ﴿٤٧﴾ پیا یان بلی: هه واهم بده ئی، ئه گه ر سزاو تو له ی خوا کتوپر بئ پیشه کی یه خه ی پیگرتن، یان به ئاشکرا نیشانه کانی ده رکه و ت و به ره و رو و تان هات، ئایا ئه و کاته هه ر قه و و ده سته ی سته مکاران نیه که تیا ده چن؟ **وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ فَمَنْ ءَامَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ** ﴿٤٨﴾ ئیمه پیغه مبه ران بو هیه شتیک نا ئیرین جگه بو مزده دان نه بیت (بو ئیانداران) و ترساندن نه بیت (بو بئ باوه ران)، جا ئه وه ی ئیا ن و باوه ر به ینیت و چاکساز ی بکات، ئه وه نه ترس و بیما ن له سه ره، نه غه م بار ده بن. **وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ** ﴿٤٩﴾ ئه وانه ش

که بر وایان نه هیئا به ئایهت و فرمانه کانی ئیمه، سزاو ئازار یه خه یان پی ده گریت و پیا اندا ده چزی ت به هو ی
 ئه وه ی در ده چوون له فرمانی خوا. **قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ**
لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنَّا أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ٥١ ئه ی
 محمد (ﷺ) پیا ن بل ی: من پیا ن نا ئیم گه نجینه کانی خوا لای منه، هه ره ها له نه یی و شاراو ه کانی ش هیچ نازام و
 ئا گدا ریم و پیا ن نا ئیم به راستی من فری شته م، به لکو ته نها شو یی ئه وه ده که وم که به وه چی و نیگا پی م ده گات،
 (هه ره ها) پیا ن بل ی: ئایا کو یرو چا وساغ وه ک یه کن؟ (له راستیدا بی با وه ر وه ک کو یروایه که له تاریکیدا گیری
 خوار دی ت و له هه موو تاویکی ژیا نیدا و له هه موو هه نگاویکی دا به ته مای کو سپ و ته گه ره یه، له و لاشه وه
 ئیا ندا ر بی نایه، چا و ساغه، هه موو شتیکی لاروونه، ده زانی ت بو چی ها تو وه، بو چی ده ژ ی، به ره و کو ی ده چی ت)
 ئایا بو بیر نا که نه وه و تی نفا کرن (له و راستیا نه). **وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِّنْ**
دُونِهِ وِلايٌ وَلَا شَفِيعٌ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ٥٢ که واته، به قور ئان ئه وانه ئا گدا رو هو شی ار بکه که ده تر سن
 کو بکری نه وه بو لای په ره رد گاریان، ئه و کاته که س نه جگه له و په ره رد گاره پشتی وانیان لی بکات، که سیش نه
 تکا ریا ن بی ت، (ئه و ئا گدا ر کر د نه وه یه) بو ئه وه یه ئه و ان ته قوا و پا ری زکا ری بکه ن و (له هه و لی به ده سه تی نانی
 ره زامه ند ی خوا دا بن). **وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ**
حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ ٥٣ ئه ی محمد
 (ﷺ)، ئه ی ئیا ندا ر نه که ی ت ئه وانه ده ربکه ی ت (له مزگه وت و کو ری خوا ناسی ن) که له به یانیان و ئیواراندا له
 په ره رد گاریان ده پا ری نه وه و (ده پی ه رستن) مه به سستی شیان ته نها ره زامه ند ی ئه وه، حساب و لی پر سی نه وه ی هیچ
 شتیکی ئه و ان له سه ر تو نه و حساب و لی پر سی نه وه ی هیچ شتیکی تو یش له سه ر ئه و ان نه، ده رک دنی تو بو
 ئه و مو سلما نه ده بی ته هو ی ئه وه ی تو بی جته ری زی سه مکارانه وه. **وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِّيَقُولُوا**
أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ٥٤ ئیمه هه ر به و شیوه یه هه ند یکیان
 به هه ند یکیان تا قیده که ی نه وه (کی شه بو یه کتر دروست ده که ن، ده بنه به لا بو یه کتر، یا خود هه ند یکه هه ژار
 ده که ی ن و هه ند یکه ده و له مه ند.. هتد) تا بی بر وایان بل ی ن: ئایا ئا نه وانه خوا ری زی لی نا ون له نا وماندا؟! (ئه و
 هه ژار و داما وانه که ی شایسته ی ئه و ان خوا هه لی انب ژیری ت و هی دا یه تیان بدات) ئایا خوا زانا نه به
 سو پا سگو زارا ن؟ **وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَمٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ**
الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَن عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهْلَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ٥٥ کا تی ک

ئەو كەسانە ھاتن بۇ لات كە ئېان بەئايەت و فەرمانەكانى ئىمە دەھىنن تۆ ئەى محمد (ﷺ)، ئەى ئىپاندار بلى:

سلاوتان لى بىت (ئەم مژدەپەشيان بەدرى) كە: پەرورەدگارتان فەرزى كردووە لەسەر خوى (كە لە ئاقارى ئىوهدا) بەرەم و مېرەبان و دلۆقان بىت، ئەگەر كەسىكتان بەنەفامى، بەنەزانى گوناھىكى كردو لەوودوا تەوہى كردو پەشيان بۆو و پاش ئەنجامدانى خراپەكە و چاكسازى كرد، ئەو بە دۇنيابىت كە پەرورەدگار زۆر لىخۆشبوو و مېرەبانە. **وَكَذَلِكَ نَفْصِلُ الْآيَاتِ وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلَ الْمُجْرِمِينَ** ۵۵ ھەر بەو شىوہە كە باسكرا بەدرىثى (بەلگەو نىشانەكان) پروون دەكەينەوہ تا بەجوانى و ئاشكرا، ھەق پروون بىتەوہ و رىيازى تاوانبار و خوانەناسان دەرەكەوئىت و بناسرىت. **قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا آتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذَا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ** ۵۶ بەبى باوہران بلى: بەپاستى من قەدەغە كراوم لە پەرسنى ئەوانەى ئىوہ دەیانپەرستن لە غەبرى خوا (ھەرەھا) بلى: من شوئىن ئارەزووہكانى ئىوہ ناكەوم (ئەگەر وابكەم)، ئەوہ ئىتر بىگومان ئەو كاتە من سەر لىشىواو دەم و ھەرگىز لە ھىدايەت دراوان نىم. **قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ إِنْ أُلْحُكُم إِلَّا لِلَّهِ يَقْضُ الْحَقُّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ** ۵۷ پىيان بلى: چونكە من زۆر دۇنيام و بە بەلگەوہ پەرورەدگارم (دەناسم و دەپپەرستم) كەچى (پىم سەيرە) ئىوہ باوہرتان پىي نى، ئەوہى ئىوہ پەلەتەنە بۆتان پىش بىت (لە تۆلەو سزای خوايى) بەدەست من نىو لای من نى، ھوكم و فەرمانرەوايى (ھەمووشت) ھەر بەدەست خوايە، ئەو زاتە پاستى و ھەقىقەتەكان دەخاتە پروو، چاكترىن جياكەرەوہشە (لە ئىوان ھەق و بەتالدا). **قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَفُضِيَ الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ** ۵۸ پىيان بلى: ئەگەر بەپاستى ئەوہى ئىوہ پەلەتەنە لە پىشەتەنى (سزای خوايى) لای من بوایە و بەدەست من بوایە، ئەو كاتە ھەمووشت لە ئىوانماندا كۆتايى دەھات (ئىوہ لەناو دەچوون)، خوايش ھەمىشە زانايە بە ستەمكاران. **وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلْمَتٍ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ** ۵۹ كىلى ھەموو شاراوہكان و زانىنى ھەموو نىپىنەكان بەدەست خوايە و ھەر لای ئەوہ، كەس نايانزانىت جگە لەو زاتە ھەرچى لەسەر وشكانى (لە گياندارو بى گيان و گياو دارو زىندەوہرانى وردو درشت لەسەر زەوى و لە توئى خاكدا) خوا پىي دەزانىت، ھەرەھا ھەرچى لە دەرياكانىشا ھەيە (لە زىندەوہرى ھەمەجۆرو ماسى سەيرو سەمەرە) ئاگای لىيەتى و ھىچ كەلایەك ناكەوئىتە خواروہ خوا پىي نەزانىت، ھەرەھا دەنكىك يان تۆويك لە تارىكايەكانى زەويدا نى، ئەو دەنكە چ شىدار بىت يان وشك

بَيْت، هیچ شتیک نیه له خوا په نهان بَیت و له (لوح المحفوظ) دا، یاخود له دؤسیه و دهزگای تاییه تیدا تۆمار نه کرایت. **وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦٠﴾** هەر ئەو زاته یه به شهو خهوتان لی ده خات و ده تانم ریئت (له م سالانه ی دوایدا زاناکان بۆیان ده رکه وتوو که خهو جوړه مردنیکه)، ههروه ها ده زانیئت له رۆژیشدا چ کارو کرده ویه که نه نجام ده دن، (هه موو رۆژیک ژیا ننان پیده به خشیت) و پاشان زیندووتان ده کاته و بۆ ئه وه ی واده ی دیاری کراو که (رۆژانی ته مه تنانه) ته و او بکریت و (خه ویک ی که و ره تان لیده که ویت) له وه و دو ا که رانه و تان هه ر بۆ لای ئەو زاته یه، پاشان هه وائی ئەو کارو کرده وانه تان پیرا ده که یه نیئت که کاتی خوی نه نجامتان ده دا. **وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُونَ ﴿٦١﴾** ئەو زاته ده سه لاتداری بِن سنووره به سه ر به نده کانیدا، چه نده ها (فریشته ی) چا و دیرو تۆمار که ر ده نی ریت بۆ سه رتان هه تا ئەو کاته ی مه رگ دیت و یه خه به که سیکتان ده گریت، ئەو کاته ئیتر (فریشته) ره وانه کراوه کلمان گیانی ده کیشن و له کاتی کدا ئەوان له کارو کرده ویه خویان که مه تر خه می ناکه ن. **ثُمَّ رُدُّوا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ أَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَسِبِينَ ﴿٦٢﴾** پاشان خه لکی هه موویان که ر پیرانه وه بۆ لای خوا که سه روه ری راسته قینه یانه، ئاگادارین که حوکم و فه رمان ره وایی هه ر به ده ست ئەوه و ئەو زاته خیراو له ما ویه کی که مدا له هه مووان ده پرسیتته وه. **قُلْ مَنْ يُنَجِّيْكُمْ مِّن ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً لِّئِنْ أَنجَنَّا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٣﴾** ئە ی محمد (ﷺ) پیا ن بلی: کی فریاتان ده که ویت و رزگارتان ده کات له تاریکیه کانی وشکانی و ده ریادا، (کاتی که گیرده خو ن) و به که ساسی لئی ده پارینه وه، به نهینی هانای بۆ ده بن، (په یان ده دن و ده لێن) سویند بَیت به خوا ئە گه ر له م ته نگانه یه رزگارمان بکه یت، ئەوه به دلنیا ییه وه ده چینه ریزی سوپاسگوزارانه وه. **قُلْ اللَّهُ يُنَجِّيْكُمْ مِّنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ مُّشْرِكُونَ ﴿٦٤﴾** جا له وه لامیاندا بلی: خوا له و تاریکیانه و له هه موو کۆسپیک رزگارتان ده کات، که چی پاشان (زۆر به تان) ها وەل و شه ریکی بۆ بریار ده دن. **قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّن فَوْقِكُمْ أَوْ مِن تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبَسَكُمْ شِيعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ أَنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾** پیا ن بلی: هه ر ئەو زاته به توانیه و ده توانیئت سزای سه ختتان له سه روتانه وه بۆ بنی ریت یان له ژیر پی تانه وه یاخود بتان کاته ده سه ته و پارچه پارچه و تالای توندو تیژی هه ندیکتان بکات به گه رووی هه ندیکی تر تاندا، ته ماشا بکه چۆن چه نده ها به لگه ی جوړاو جوړیان بۆ

دههیننهوه، بۆ ئهوهی ئهوان تیڤهکن. **وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ** ﴿٦٦﴾ لهگهڵ
 ئهوهشدا قهومهکهی تۆ ئهم بهرنامه و قورئانهیان بهدرۆزانی، لهکاتیکیدا ههر ئهوهیه حهقیقهت و راستی پێیان
 بڵی: ئهوه ئیتر من دهسهلاتی رزگار کردنی ئیوهم نیه و من پشتیوانی ئیوه نیم (ئهگهر خوا بهلایهکتهان بهسه
 بهینیت. **لِكُلِّ نَبِيٍّ مُّسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ** ﴿٦٧﴾ بۆ ههموو ههوالیک (که له قورئاندا هاتوه) کات و شوینی
 بهدی هاتی خوی ههیه، له ئایندهشدا دهیزانن. **وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّى
 يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ** **وَأَمَّا يُنْسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرَى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ** ﴿٦٨﴾
 کاتیکیش ئهوانهت بینی که دم له ئایهتهکانی ئیمهوه ددهن و (دهیکه نه گالتهجاری خویان) ئهوه تۆ پشتیان تی
 بکهو کۆرو کۆبوونهوهیان بهجی بهیله ههتا ئهوکاتهی دهچنه ناو باسیکی ترهوه، کاتیکیش ئهگهر شهیتان له
 پیری بردیتهوه (که دوور بکهویتتهوه لێیان) جا دواى ئهوهی که بیرت هاتهوه لهگهڵ قهومی ستهمکاران
 دامه نیشه. **وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَٰكِنْ ذِكْرَىٰ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ** ﴿٦٩﴾ ههرچهنده
 تاوانی نهفامان هیچ کار ناکاته سهر پاداشتی ئهوانهی خواناس و دیندارن، بهلام (ئهو ههلوێستهی پێشوو)
 یادخستنهوهیه، بۆ ئهوهی خویان بپاریزن (لهو کۆرو کۆمه لانه و یاخیهکانیش داچلهکین). **وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا
 دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًَا وَغَرَّتَهُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَذَكِّرْ بِهِ ۚ أَن تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ
 اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعْدِلْ كُلُّ عَدْلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ
 مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ** ﴿٧٠﴾ ئهی محمد (ﷺ)، ئهی ئیامدار وازلهوانه بهینه که ئایینی
 خویان کردوه بهگالتهوگالتهجار و ژیانی دنیا فریوی داو و سهر لێشیواوی کردوون، یادیان بهینهروه
 بهقورئان تا کهس تیا نهچیت بههوی کارو کردهوهی نالهباریهوه، ئهوکاته جگه له خوا کهس نهییت پشتیوانی
 بیّت، کهسیش نهییت تککاری بیّت، چونکه کابرای خوانه ناس ههرچهکی بیّت و بیهویّت بیکاته بارمتهو
 فیدییهی خوی، لێی وهرناگریّت، ئا ئهوانه کاساتیکن که گرفتار بوون و تیاچوون به دهست کارو کردهوهی
 نالهباری خویانهوه، بۆ ئهوانه خواردنهوه و ئاوی لهکۆل و سزای بهئیش ئامادهیه، بههوی بی باوهر
 بوونیهوه. **قُلْ أَدْعُوا مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْنَا اللَّهَ
 كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ حَيْرَانَ لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ أُنْتِنَا قُلْ إِنَّ هُدَىٰ
 اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ وَأَمِّرْنَا لِنُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ** ﴿٧١﴾ پێیان بڵی: (ئایا رهوايه) پهستن و هاناو هاوار بۆ
 کهسیک یان بۆ شتیکی بهرین، که نه دهتوانیّت قازانجیان پێبکهیهنیت نه زیان، ئایا راسته پاشگهز بکرینهوه

دواى ئه وهى خوا هيدايتى دايىن، ئيمه وه كو ئه وه كه سه بين كه شه يتانه كان ده ستيان ليوه شاندى بىت و شىتيان كرديت، به سهر زهويدا سهر گهردان بسورپته وه و چند هاوه لىكى (دلسوزى) هه بىت، بانگى بكه ن بو رپيازى هيدايت و (به سوزه وه پى بلىن): وه ره بو لاي ئيمه، (ئهى محمد ﷺ)، ئهى ئياندار) تو بلى به راستى من دلىام كه ههر رپنمووي خوا (ئايى ئىسلام) رپنمووي ته واوه، ئيمه فه رمانان پيدراوه كه ته سليم و فه رمانبه ردارى په روه ردگارى جيهانيان بين، (به قسه شى شه يتانه كان نه كه ين). **وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَاتَّقُوا وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ** ﴿٧٢﴾ هه روه ها (فه رمانان پيدراوه): نويزو دروشمه كانى به چاكى ئه نجام بدن و له خه شم و قىنى خوا خو تان بپاريزن، ئه وه په روه ردگار هه وه يه كه ههر بو لاي ئه وه كو ده كرپنه وه. **وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ قَوْلُهُ الْحَقُّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنفَخُ فِي الصُّورِ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ** ﴿٧٣﴾ ههر ئه وه زاته ئاسمانه كان و زهوى له سهر بنچينه وه بناغه ي حه ق و راستى دروست كر دووه، ههر رپوژىك ههر كاتىك فه رمان (به نه مان و له ناوچوونى بدات) بى دواكه وتن پيش دىت، فه رمان و گوفتارى ئه وزاته هه ميشه راست و به جىيه و ئه نجامدراوه، له وه رپوژه ي فوو ده كرپت به (صور) دا ده سه لات ته نها بو خوايه، ههر ئه و زاناي نه ينى و ئاشكرايه، ههر ئه و يش خوايه كى دانا و به ئاگايه (به هه موو به ده يپنراوه كانى). **وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ عَازَرَ اتَّخِذْ أَصْنَامًا ءَالِهَةً إِنِّي أَرَأَيْتَكَ إِذْ دُعِيتَ إِلَىٰ عِبَادَتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ لَكَ بِهِ عِلْمٌ قُلْ إِنِّي بَرَاءٌ لِّمَا تُشْرِكُونَ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ أَمْرًا رَبِّي فَأَكُونُ مِنَ الْخَاسِرِينَ** ﴿٧٤﴾ به سهرهاتى سه ده كانى راپوردوو بيئه وه ياديان كاتىك ئىبراهيم به ئازهرى باوكى وت: ئايا راسته چند بتيك بكه يته خوا؟! به راستى من ده ينم توش و قه ومه كه شت له ناو گومرپيه كى ئاشكرادان. **وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ** ﴿٧٥﴾ به وه شيوه يه ش ده سه لاقى تو كه مان له ئاسمانه كان و زهويدا نيشانى ئىبراهيم ده ده ين بو ئه وه ي به لگه به ده ست بىت و له رپزى دلىاكاندا بىت. **فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَىٰ كَوْكَبًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أَحِبُّ الْآفِلِينَ** ﴿٧٦﴾ ئىنجا كاتىك شه و بالى كيشا به سهر ئىبراهيمدا ئه ستيره يه كى (كه شى گه وه ي) ينى، بو يه وتى: ئاگادارين، وادابندين ئه مه په روه ردگارمه، كاتىك ئه ستيره كى لى ئاوا بوو وتى: من شتى له به رچاو ون بووم خوش ناوېت و ناپيه رستم. **فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَيْنَ لَمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ** ﴿٧٧﴾ ئىنجا كاتىك مانگى ينى هه لها ت، وتى: ئاگادارين، وادابندين ئه مه يان په روه ردگارمه، كاتىك ئه و يش ئاوا بوو وتى: سويند بىت به خوا ئه گهر په روه ردگارم هيدايتى نه دامايه، ئه وه بىگومان له رپزى ده سته ي گومرپاكاندا ده بووم. **فَلَمَّا رَأَىٰ**

الشَّمْسُ بَارِغَةٌ قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَقُومُ إِلَيَّ بَرِيءٌ مِمَّا تَشْرِكُونَ ﴿٧٨﴾ ئینجا کاتیک خوری بینی ههلهات، وتی: ئاگادارین، وادابننن ئەمه یان پهروهردگارمه، ئەمه گهوره تریشه کاتیک ئەویش ئاوابوو وتی: ئەی خه لکینه، ئەی خزمینه، بهراستی من بهریم لهو شتانهی ئیوه کردووتانه به هاوهل و شهریک (بو پهروهردگار). **إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٧٩﴾** بهراستی من پرووی خۆم و دلم له پرستندا کردوته ئەو زاتهی ئاسمانهکان و زهوی فهراههم هیناوه، له کاتیکدا پروم له هیچ شتیکی ترناکه، به دلئارامی تهواویشهوه (دهلیم که): ههرگیز من له پیزی موشریک و هاوهلگه راندانیم. **وَحَاجَّهُ قَوْمُهُ قَالَ أَتُحِبُّونِي فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَانِ وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٨٠﴾** کهچی قهومه ناله باره کهشی کهوتنه موجداهلهو دهمه ده می دژی (له وهلامیاندا ئیبراهیم وتی): ئایا ئیوه دهربارهی خوی (تاکو تهنها) له گهل مندا دهمه ده می و موجداهله ده کهن؟ له کاتیکدا ئەو بهراستی هیدایه تی داوم و رپیازی راستی نشانداوم و ناشترسم لهو شتانهی که ئیوه دهیکه ن به شهریکی خوا (چونکه ناتوان زیانیکم پی بگه یهن) مه گهر ویستی پهروهردگاری له سه ربیت و بیهویت شتیکم به سه ردا بهینیت، پهروهردگارم به زانست و زانیاری ههموو شتیکی گرتوتهوه، ئایا ئەوه بیرناکه نهوه و یاداوهری وهر ناگرن؟ **وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨١﴾** من چون لهو شتانه دهرسم که ئیوه له جیاتی خوا ده یان په رستن و چون ئیوه ناترسن له وهی که شهریک و هاوهلتن بو خوا بریارداوه به بی هیچ به لگه یه که خوا ناردییتی بو تان، جا که واته کام دهسته شایستهی ئەوه یه بی ترس و بیم بیت و به ئاسووده یی بژی؟ ئەگهر ئیوه ده زانن ئەوه پیم بلین؟ ... **الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾** ئەوانه ی ئیمان و باوهریان هیناوه و ستهم و هاوهلگه ریان تیکهل به ئیمان که یان نه کردووه، ئاسووده یی و هیمنی ههر بو ئەوانه یه، ههر ئەوانه ش رپیومو مای کران. **وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَىٰ قَوْمِهِ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَّنْ نَّشَاءُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾** ئەو وتو ویژو لیکولینه وانه به لگه و نیشانه ی ئیمه بوو، کاتیک به خشیان به ئیبراهیم له سه ر گه له که ی و زال بوو به سه ریاندا، قسه و بیرو باوهری به سه ر قهومه کهیدا سه رکهوت، جا ههر که سیک بمانه ویت و (خویشی شایسته بیت) چهنده ها پله و پایه ی بهرز ده کهینه وه، بهراستی پهروهردگاری تو دانا و کار به جی یه و زانیه به ههموو شتیکی. **وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِن قَبْلُ وَمِن ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ**

وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾ لهو وودوا ئيسحاق و يه عقوبمان پيښه خشي، هه ريه كه له وانمان رښمووي كردبوو و له نه وه كافي (تري ئيبراهيم) داود و سليمان و ئه يوب و يوسف و موسا و هارون (هاتنه دنياوه و بوونه رابهرو چاوساغ بو خه لكی) ئا بهو شيوه يه پاداشتي چا كه خوازان دده ينه وه (نه وه ی چاكو پاك و خواناسيان پيښه به خشين). وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَى وَعِيسَى وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾ هه روه ها زه كه ریا و يه حيا و عيسا و ئيلياس هه ر هه موويان له پاك و چكان بوون. وَإِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٦﴾ ئيسماعيل و يه سه ع و يونس و لوطيش (له هيدايت دراوو پيښه مبه ران بوون) هه ريه كه له وانيشمان ريزدار كرد به سهر هه موو خه لكی جيهانی (سه رده می خوياندا). وَمِنْ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾ هه روه ها هه نديك له باوانيان و نه وه كانيان و براكانيانمان هه لبراردو هيدايت و رښموويان كردن بو ريگه و رښازي راست و دروست. ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾ نه وه يه هيدايت و رښمووي خويي كه هيدايت و رښمووي هه ر كه سيكي پي ديدات له به نده كافي (كه شايسته بيت) خو نه گهر شهريك و هاوبه ش برپار بدن، نه وه هه رچي كارو كرده وه يه كي (چاكي شيان) هه يه هه مووي پوچ و بي نرخ ده بيت. أُولَئِكَ الَّذِينَ عَاتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ فَإِنْ يَكْفُرْ بِهَا هَؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾ ئا نه وانهي (كه ناوبران) نه وانن كتيبي (ئاسماني) و ده سه لات و فرمانره واي و پيښه مبه رايه تيان پي به خشيون، جا نه گهر نه وانه بروايان پي نه بيت (له نه فامان)، نه وه به راستي به كه سانيكي ترمان (له زيرو هو شمه نده كان) سپارد و بروايان پيښه تي و پشتيواني ليده كهن و پي بي باوه ر نين. أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَّتْهُمْ أَقْدَهُ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٩٠﴾ نه و (ناوبراونه) نه و كه سانه ن كه خوا (به تاييه ت) هيدايت و رښمووي كردوون، توش (نه ي محمد ﷺ)، نه ي ئيماندار شوپي هيدايت و رښمووي نه وانه بكه وه (هه روه ها بهو خه لكه) بلي: كه من هيچ جوړه كړي و پاداشتيكتان له سهر رښمووي لي داوا ناكهم، نه م قورئان و به رنامه يه ش كه به مندا ره وانه كراوه) ته نها يادخه ره وه يه بو هه موو خه لكی سهر نه م زهويه. وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَى بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ قُلْ مَنْ أَنزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى نُورًا وَهُدًى لِّلنَّاسِ تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا وَعُلِّمْتُمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوا أَنْتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ قُلِ اللَّهُ ثُمَّ

ذَرُّهُمْ فِي حَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩١﴾ جوله که وه کو پئویست قه دری خویان نه گرت، ریزیان بو دانه نا، چونکه ویتان: خوا هیچ کتییکی بو هیچ کهس دانه به زاندوه، پپیان بلئ: باشه ئه ی کئ ئه و کتییی دابه زاند که موسا هینای (بوتان)، له کاتیکدا نوورو هیدایه تیش بوو بو خه لکی، که چی ئیوه بهش بهش و پارچه پارچه ی ده کهن و ئه وه ی به دلتان بیت نیشانی خه لکی ده دهن و زوریشی ده شارنه وه (به تایهت دهر باره ی پیغه مبه ر و قورئان) ههروه ها بلئ هه ندیک شت فیر کران که نه ئیوه نه باو و باپیرانتان ده تازانی، پپیان بلئ: هه ر خوا خوی دایه زاندوه و فیریشی کردوون، له وه ودوا وازیان لی بهینه با له به تال و نادروستی خویاندا رۆچین و گه مه و یاری بکه ن!! **وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُّصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ ۖ وَهُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩٢﴾** ئه م (قورئانه) کتییکی پیروژه، دامان به زاندوه، راستی کتیه کانی پیشوو ده سه لینیّت (به تایهت ته ورات و ئینجیل، که ته وانش له لایه ن خواوه ره وانه کراون) ههروه ها ناردوو مانه تا شاره دیرینه که (مه که ی پیروز) و هه موو ده ورو به ری داچله کینیّت و (بانگیان بکات بو ئیسلام، که دانیشتووانی هه موو گو ی زه وی ده گریته وه) جا ته وانه ی که باوه ر به رۆژی دوای ده هینن، بر وا به قورئانش ده هینن و له سه ر نوژه کانیان به رده وامن و هه میشه له کاتی خویدا ته نجامی ده دهن و ده پیاریزن. **وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ سَأُنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ أَخْرِجُوا أَنْفُسَكُمُ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩٣﴾** کئ له وه سته مکارتره که درو بو خوا هه لبه ستیّت و یاخود بلئ: منیش وه ی و نیگام بو هاتوو، له راستیشدا هیچی بو نه هاتیّت، ههروه ها ئه و که سه ش که وتویه تی: منیش وه ک قورئان کتیییک داده به زینم وه ک خوا دایه زاندوه، خو ته گه ر ئه و سته مکارانه ببینی چون له ئیش و ئازاری سه ره مه رگدا (گیریکیان خواردوو) فریشه کانش ده ستیان لیده که نه وه و لییان ده دهن و (پپیان ده لئین): ئاده ی گیانتان بدن به ده سه ته وه، ده ی رۆحتان ده رکه ن، ته مرۆ له تۆله ی (خوا نه ناسیتاندا) سزاو ته شکه نه جه ی رپسوای و شه رمه زاری ده درین، چونکه شتی ناحه قتان به ده م خواوه هه لده به ست و خو تان به گه وره ده زانی له به رامبه ر ئایهت و فره مانه کانی خوادا و لووت به رزیتان نه یده هیشت باوه ری پی بهینن. **وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فَرْدَى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرْكُتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ وَمَا نَرَى مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءُ لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٩٤﴾** له رۆژی قیامه تا خوی گه وره روو به خوانه ناسان ده فره رمویّت سویند به خوا بیگومان ئیوه به ته نها و تاک تاک

هاتوونه ته لامان ههروه کو یه کهم جار دروستمان کردن و هه رچی پیمان به خشی بوون و به کارتان دههینا به جیتان
 هیشتوو له دوای خۆتانه وه و ناشینین له گهلتان ئه وه کهس و شتانه ی که ئیوه دهتانتو تکاکارن بۆمان و
 فریامان ده کهون، سویند به خوا به راستی هه رچی په یوه ندیه ک هه بوو له نیوانتاندا بچراوه و هه رچی ئومیدتان
 پئی هه بوو لافتان پئوه لیده دا لیتان ون بوو. **إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ**
وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ ذَلِكَمُ اللَّهُ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ ^(۹۵) به راستی خوا له تکه ری ده نک و دانه ویلله یه بۆ
 ئه وه ی بپشکوینیت و برویت، زیندووش له مردوو دهرده هینیت، دهره هینه ری مردوو شه له زیندوو، ئا ئه وه یه
 خوی په روه رگارتان، جا ئیتر بۆ کوئ لاده درین و بۆ کوئ ویل ده کرین. **فَالِقُ الْأَصْبَاحِ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا**
وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ حُسْبَانًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ^(۹۶) هه ر ئه وه زاته یه به یانیان فره هم ده هینیت و
 ئاسۆ روناک ده کاته وه و شه وی کردوو به هوی ئارامی و خاموشی، رۆژو مانگیشی کردوو به هوی راگرتنی
 حساب، ئه و شتانه هه مووی به نه خشی خوی بالاده ست و زانا کیشراوه. **وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النَّجُومَ**
لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ^(۹۷) هه ر ئه وه زاته، ئه ستیره ی بۆ
 فره هم هینان تا بیته هوی رینمووینان له ناو تاریکیه کانی سه ر رووکاری وشکانی و دهریاکاندا، به راستی ئیمه
 نیشانه و به لگهی زۆرمان (له سه ر ده سه لاتی خۆمان و ریکوپیکی کارمان) روون کردۆته وه بۆ که سانیکی که پئی
 بزنان و لئی تیگهن. **وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ**
يَفْقَهُونَ ^(۹۸) هه ر ئه وه زاته ئیوه ی به دیهیناوه له تاکه که سیکی، سه رده میکی (به شیکتانی له پشتی باوکناندا)
 نیشته جی کردبوو (که گوێزرانه وه بۆ ناو سکی دایکتان) ئه و شوینه ئیوه ی گرتە خو (تا تیایدا نه ش و نما بکه ن،
 یاخود بۆ ماوه یه ک ئیوه ی له سه ر رووکاری زه وی دانا، دوای له تویدا شار دنیه وه تا رۆژی قیامه ت) به راستی
 ئیمه نیشانه و به لگهی زۆرمان (له سه ر دروستکردنی ئیوه و دروستکاری خۆمان هیناوه ته وه بۆ که سانیکی که
 تیفکران و وردین بن. **وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ**
خَضِرًا يُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِنَ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّاتٍ مِّنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ
وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَبِهٍ انْظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَيَنْعِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
^(۹۹) ئه و خواجه زاتیکه که له ئاسمانه وه باران ده بارینیت (ده فره مویت): جا به هویه وه چروو چه که ره ی هه موو
 شتیکی پئی دهرده هینین و شینی ده کهین، ئینجا لاسکی سه وزی لی پهیدا ده کهین، زنجیره دانه ی سه فته کراوی
 لی دروست ده کهین (وه ک گوله که نم و چولتوک و گه نه شامی.. هتد) له دارخورماش له هه ندی لق و چله

وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٥﴾ هەر بهو شیوهیه ئه‌ی محمد (ﷺ) ئایه‌تی جوړاو جوړت بو په‌وانه ده‌که‌ین له هه‌موو باره‌یه‌که‌وه، ده با هەر بللن خویندووته و به‌ده‌رس پیت و تراوه (ئیمه ده‌مانه‌ویت) به‌پراستی پروونی بکه‌ینه‌وه بو که‌سانیک که بزنان و تینگه‌ن. **اتَّبِعْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾** تو ئه‌ی محمد (ﷺ) شوینی ئه‌و به‌رنامه‌یه بکه‌وه که له‌لایه‌ن په‌روه‌ردگارته‌وه به‌ نیگا و (وحی) پیت را‌که‌یه‌نراوه، جگه له‌و هیچ خوایه‌کی تر نیه، گوی مه‌ده‌ری و پشت هه‌لکه له‌ موشریک و هاوه‌لگه‌ران. **وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٧﴾** خو ئه‌گه‌ر په‌روه‌ردگار (بیویستایه و شایسته بوونایه هیدایه‌تی ده‌دان) هاوه‌لگه‌ر نه‌ده‌بوون، خو ئیمه تو‌مان نه‌کردووته چاودیری به‌سهر ئه‌وانه‌وه و تو ده‌سه‌لالت به‌سهری‌اندا نیه (تا به‌زور هیدایه‌تیا‌ن به‌سهردا به‌سه‌پینیت). **وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيْنًا لِّكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾** ئه‌ی ئیمانداران نه‌که‌ن جوین بدن به‌و بت و شتانه‌ی که (نه‌فامان) هاواری لیده‌که‌ن و ده‌په‌رستن بیجگه له‌خوا، نه‌وه‌کو ئه‌وانیش به‌ناحق و به‌نه‌فامی جوین بدن به‌خوا، (چونکه ئه‌وانه) نایاسن و قه‌دری نازان، ئا به‌و شیوه‌یه ئیمه بو هەر گه‌ل و ئومه‌تیک کرده‌وه که‌یامان رازاندوته‌وه، له‌وه‌ودوا گه‌رانه‌وه‌یان هەر بو لای په‌روه‌ردگاریانه، ئه‌وسا ئا‌گاداریان ده‌کاته‌وه به‌و کارو‌کرده‌وانه‌ی که ده‌یانکرد. **وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَنِهِمْ لَئِنْ جَاءَتْهُمْ آيَةٌ لِّيُؤْمِنُوا بِهَا قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٩﴾** موشریک و هاوه‌لگه‌ران سویندی گه‌وره‌یان به‌خوا ده‌خوارد: که سویند بیت ئه‌گه‌ر مو‌عجیزه‌یه‌کیان بو بیت ئه‌وه بی‌گومان باوه‌ری پی ده‌هینن، پیا‌ن بلی: به‌پراستی هه‌موو به‌لگه‌و مو‌عجیزه‌کان ته‌نها لای خوایه و به‌ده‌ست ئه‌وه، جا ئیوه چووزان، چونکه له‌وانه‌یه ئه‌و داخواری و مو‌عجیزه و به‌لگانه‌شیا‌ن بو پیش به‌نین هەر باوه‌ر ناهینن. **وَنُقَلِّبُ أَفْئِدَتَهُمْ وَأَبْصَرَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١٠﴾** ئه‌و کاته دل و چاوه‌کانیا‌ن هه‌لده‌گیرپه‌وه (له‌تیوان جوړه‌ها لیکدانه‌وه و ئه‌گه‌ردا) هه‌روه‌کو چو‌ن یه‌که‌مجار له‌ سه‌ره‌تاوه باوه‌ریان نه‌هینابوو (به‌ده‌سه‌لالتی بی سنووری خواو ئه‌م هه‌موو مو‌عجیزه بی شو‌ماره که ده‌وری داو‌ن) ئیمه جار وازیان لی ده‌هینن تا له‌ سته‌م و سه‌رکه‌شی خو‌ی‌اندا سه‌رگه‌ردان بن و رو‌چن (بو کوی ده‌چن له‌ ده‌ستان ده‌رنا‌چن). **﴿١١١﴾ وَلَوْ أَنَّا نَزَّلْنَاهُ إِلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتٰی وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَلَٰكِنْ أَكْثَرُهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿١١٢﴾** خو ئه‌گه‌ر (داخواری هاوه‌لگه‌رانمان جیبه‌جی بکردایه) و به‌پراستی ئیمه فریشته‌مان دابه‌زاندانایه بو

لایان و مردوو هکان قسه یان له گه لدا بکردنایه، هه موو شتیکیشان له بهر ده میاند کۆ بکردایه ته وه، نه ده بوون به پروادار و پروایان نه ده هیئا، مه گهر خوا بیهویت، به لام زۆربه یان نافامن و نازانن بیر ناکه نه وه و تینافکرن، هه تا ته مپروش گا په رست، شه یتان په رست و، بت په رستان هه ر ماون، هه یانه خاوه نی پروانامه ی به رزیشن، به لام له پرووی ئاین داریه وه لهوپه پری دواکه وتن و کۆنه په رستیدان **وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيْطَانِ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ** ﴿١١٢﴾ هه ر بهو شیوه یه (کیشمه کیشی ئیانداران و خوانه ناسان به رده وامه) جا بو هه موو پیغه مبه ریک (بو ئیاندارانیش) دوژمنیکمان له شه یتانه کانی ئاده میزاد و په ری سازاندوه، که به رده وام قسه ی زل و رازاوه ده دن به گوپی یه کداو (خویان و خه لکی) پی سه رگه ردان و گومرا ده کهن، خو ته گهر په روه ردگارت بیویستایه (نه یانده توانی) شتی وابکه ن، ده وازیان لی بهینه له گه ل تهو دروو ده له سه یه ی که هه لی ده به ستن (بو کۆی ده چن، له ده ست سزای خوا یی رزگار نابن). **وَلِتَصْغَى إِلَيْهِ أَفْعَدَةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوا مَا هُمْ مُقْتَرِفُونَ** ﴿١١٣﴾ هه روه ها بهو قسه جوان و بریقه دارانه ئه یاندا به گوپی یه کدا بوئه وه ی ئه وانه ی باوه ریان به قیامه ت نیه دلّی بده نی و پیی رازی بن و بو ئه وه ی ئه و تاوانانه بکه ن که ئه وان به رده وام ده یکه ن. **أَفَعَيِّرَ اللَّهُ أَتْبَغِي حَكَمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا وَالَّذِينَ ءَاتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِّن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ** ﴿١١٤﴾ ئایا ره وایه (بو منی پیغه مبه ر، بو منی ئیانداری) جگه له خوا که سیکی تر بکه مه حه که م و دادوهر، له کاتی که دا تهو زاته کتییی پیروزی خو ی که (قورئانه) بو دابه زاندوون که هه موو دروست و نادروستیکی تیادا جیا کردۆته وه، ئه وانه ش که کتییی (ئاسمانیان) پیداون (له گاورو جوو) چاک ده زانن به راستی تهو قورئانه له لایه ن په روه ردگارت وه به راست و ره و دابه زی تراوه، که وابه و ئیتر تو هه رگیز مه چۆره پیزی گوماندارو دوو دلانه وه. **وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ** ﴿١١٥﴾ فه رمان و فه رمووده کانی په روه ردگارت ئه ی محمد (ﷺ) لهوپه پری راستی و داد په روه ریدا به ئه نجام گه یشتوو، هه رگیز شتی که نیه بیانگوری ت، هه ر ئه ویش بیسه ره به گوفتاری هه مووان، زانایه به هه موو نه یینی و ئاشکرایه ک. **وَإِنْ تُطِيعْ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ** ﴿١١٦﴾ خو ته گهر فه رمان به ردارو ملکه چی زۆربه ی خه لکی سه رزه و ی بیت ته وه له ریازی خوا ویلت ده کهن، چونکه شوینی هیچ شتی که ناکه ون جگه له گومان و ته نها گۆتره کاری ده کهن. **إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَن سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ** ﴿١١٧﴾ به راستی په روه ردگاری تو

چاک زانایه بهوهی که: کئی له ئاین و رپیازی ئه و ویل و گومرا دهییت و ههر خوایش زانایه بهوانه‌ی که هیدایهت و رپنمووی وهرگرن. **فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ** ﴿۱۱۸﴾ جا بخون له و زینده‌وهه سهر برآوانه‌ی که ناوی خوا له‌کاتی سهر برپیناندا براوه، ئه‌گهر ئیوه باوه‌رتان به‌رپنموونی و ئایه‌ته‌کانی خوا هه‌یه (بسم الله، الله اکبر، پیویسته له‌کاتی سهر برپینی مالا‌تدا بوت‌ریت). **وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ وَإِنَّ كَثِيرًا لِّيُضِلُّونَ بِأَهْوَاءِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ** ﴿۱۱۹﴾ به‌لگه‌تان چیه که (له گوشتی ئه و ئازه‌لانه) ناخون که ناوی خوا براوه له سهریان (له‌کاتی سهر برپیناندا) له‌کاتی‌کدا به‌راستی ئه‌وه‌ی حهرام کراوه له سهرتان خوا بو‌ی جیا کردونه‌ته‌وه مه‌گهر ناچار بک‌رین بو‌ی، به‌راستی زوربه‌یان خه‌لکی سهرگه‌ردان و گومرا ده‌که‌ن به‌هوی ئاره‌زووه‌کانیانه‌وه نه‌ک به‌هوی زانسته‌وه (ههر له‌خویانه‌وه شت حهرام ده‌که‌ن) بیگومان په‌روه‌ردگارت خوی چاک ئه و که‌سانه ده‌ناسیت که ده‌ست در‌یژکارن و خوشیان و خه‌لکیش له سنوور ده‌ترازین. **وَذَرُوا ظَهْرَ الْإِثْمِ وَبَاطِنَهُ إِنَّ الَّذِينَ يَكْسِبُونَ الْإِثْمَ سَيَجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا يَقْتَرِفُونَ** ﴿۱۲۰﴾ ئه‌ی گروی ئیانداران واز بپین له هه‌موو گونا‌هو هه‌له‌یه‌کی ئاشکراو نادیار (له‌و گونا‌هانه به‌ دوورین که به‌دل و ده‌روون ده‌کریت، هه‌روه‌ها له‌وانه‌ش که به‌دهم و ده‌ست و ئه‌ندامه‌کان ده‌کریت) به‌راستی ئه‌وانه‌ی گونا‌هو تاوان ئه‌نجام ده‌دن له‌تاینده‌دا سزاو تو‌له‌ی گونا‌هو تاوانه‌کانیان یه‌خه‌یان پی ده‌کریت. **وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يَذْكُرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ الشَّيْطَانَ لِيُوحِيَ إِلَى أُولِيَآئِهِمْ لِيُجْدِلُوْكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ** ﴿۱۲۱﴾ له‌و ئازله‌ سهر برآوانه‌ش مه‌خون که ناوی خوا له‌کاتی سهر برپیناندا نه‌براه و به‌راستی ئه‌وه لادان و گونا‌هه، دل‌یابن که شه‌یتانه‌کان شت ده‌خه‌نه دلی لایه‌نگره‌کانیانه‌وه تا موجداده‌له‌تان له‌گه‌ل بکه‌ن و (به‌رگری له به‌تالیان بکه‌ن) جا ئه‌گهر ئیوه فه‌رمانبه‌رداری ئه و هاوه‌لگه‌رو شه‌یتانانه بن، ئه‌وه بیگومان مانای وایه ئیوه‌ش موشریک و هاوه‌لگه‌رن. **أَوْ مَنْ كَانَ مَيِّتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَّثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِّنْهَا كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ** ﴿۱۲۲﴾ ئایا ئه و که‌سه‌ی که مردوو بوو (به‌هوی بی باوه‌رپه‌وه)، ئینجا (به‌هوی ئیانه‌وه) زیندوو‌مان کرده‌وه و نوورو رو‌ناکه‌مان بو‌ ساز کرد له ژیانیدا (که قورئانه) له‌ناو خه‌لکیدا پینی ده‌روات و هه‌لس و که‌وتی پینده‌کات هاند‌ریتی بو‌ هه‌موو چاکه‌یه‌ک و ده‌یگ‌رپته‌وه له هه‌موو خراپه‌یه‌ک، ئایا ئه و که‌سه وه‌کو ئه‌وه وایه که له‌ناو تاریکیه‌کاندا گیری خواردوه و لئی ده‌رناچیت، هه‌روه‌ها ئا به‌و شیوه‌یه که ده‌بینریت ئه و کارو کرده‌وه‌ی که ده‌یکه‌ن بو‌یان رازین‌راوه‌ته‌وه. **وَكَذَلِكَ**

جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مُّجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٣﴾ ئا بهو
 شیوهیه، لهناو هه موو شارو شارو چکه یه کدا گه وره ترینی تاوانبار یانمان بالادهست کردوه تا پیلان و تهله که بگپن
 تیایدا، (بی ئه وهی بزنان) که: هیچ فیل و تهله که یه کیش نا کهن بهزیانی خو یان تهواو نه بیئت، له کاتی کدا ههست
 بهوه نا کهن، پیلان درژی خو یان ده گپن و به سهر خو یاندا ده شکیتته وه (به لام) ههستی پینا کهن (چونکه غافل و
 بی ئاگان که به رهو لیواری مهرگ ههنگاو هه لده گرن و له سزای پهروه ردگار دربار نابن). **وَإِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ**
قَالُوا لَنْ نُّؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ
أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٤﴾ بی باوه ران کاتیک ئایه تیکی قورئانیان بو
 بیئت ده لئین: ئیمه هه رگیز باوه ر ناهینین هه تا وینهی ئه وهی که بو پیغه مبه ران هاتوو به ئیمه نه به خشریت، خوا
 زانایه بهو شوین و دل و دهروونهی که شایسته یه په یامی خو ی تیدا دابنیت، له ئاینده یه کی نزیکیشدا ئه وانه ی
 که تاوانیان کردوو له لایهن خواوه سووکی و پسوای و بی نرخی یه خه یان پیده گریت، هاوړی له گه ل سزای پر
 ئیشدا له پاداشتی ئه و پیلان و تهله که یه دا که ده یانگیرا. **فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ**
وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ
عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٥﴾ جا ئه و که سه ی (خیری تیدا بیئت) و خوا بیهو یئت هیدایه تی بدات، ئه وه سینهی
 ساف و پاک و ئاماده ده کات بو ئاینی ئیسلام، ئه و که سه ش خوا بیهو یئت گومرای بکات، ئه وه دلی ده گوشت
 و سنگی توند ده کات و هه ناسه ی سوار ده بیئت، هه ر وه ک ئه وهی به رهو ئاسمان بهرز بیته وه (چون تووشی
 تهنگه نه فسه ی و دله ته پی و خوین بهر بوون ده بیئت)، ئا بهو شیوه یه خوا گومرای و پیسی هاوه لگه ری
 له سهر دلی ئه وانه داده بیئت که باوه ر ناهین. **وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ**
يَذَكَّرُونَ ﴿١٢٦﴾ ئا ئهم قورئانه ریگه و ریازو بهرنامه ی پهروه ردگاری تویه که راست و دروسته، بیگومان
 ئیمه هه موو به لگه و فرمانه کانمان پروون کردوته وه بو که ساتیک که یاداوهری وهرده گرن. **لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ**
رَبِّهِمْ وَهُمْ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٧﴾ ئه وانه به هه شتی پر له ئاشتی و هیمنیان بو ئاماده یه لای
 پهروه ردگاریان، هه ر ئه و زاته ش پشتیوان و خوشه ویستیانه به هو ی ئه و کارو کرده وه چا کانه ی که ئه نجامیان
 ده دا. **وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ جَمِيعًا يَمْعَشَرُ الْجَنِّ قَدْ اسْتَكْثَرْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ وَقَالَ أَوْلِيَاؤُهُمْ مِنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا**
اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَبَلَغْنَا أَجَلَنَا الَّذِي أَجَلْتَ لَنَا قَالَ النَّارُ مَثْوَاكُمْ خَالِدِينَ فِيهَا إِلَّا مَا شَاءَ
اللَّهُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٨﴾ روژیک دیئت خوا هه مووان کو ده کاته وه و (به خه شم و قینه وه ده فهرمو یئت):

ئەى دەستەى پەرىەكان بەراستی ئىوہ زۆر كەستان لە ئىنسانەكان گومراكد، لەولاشەوہ گوى لە مشتەكانيان، (لە خەلكى نەگەت و رەنجەرۆ) دەلێن: پەرەردگارا هەندىكان سوودمان لە هەندىكان وەرگرت (سوودى ئىنسانەكان رابواردن سامان كۆكردنەوہ بوو، سوودى پەرىەكانىش پېرى خويانىان زۆركرد بەگومراكدنى خەلكىكى زۆر)، ئىستاش ئەوہتە گەشتووینەتە ئەوكات و ساتەى تۆ بۆت ديارى كردووين، خواىش فەرموى: مادەم واىە) ئەم ئاگرە جىگەتانە نەمرن تىادا، مەگەر خوا وىستى لەسەر بىت (بە سزايەكى تر سزايان بدات)، بەراستی پەرەردگارى تۆ (ئەى محمد ﷺ) ئەى ئىماندار) داناو زاناىە. **وَكَذَلِكَ نُؤَلِّي بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ** ﴿١٢٩﴾ ھەر بەو شىوہىەش سەتەمكاران دەكەینە پشتىوان و خوشەوىست و ھاوكارى يەكتر، بەھوى ئەو كارو كەدەوانەى كە دەيانكرد. **يَمْعَشَرُ الْحَيَّ وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ ءَايَاتِي وَيُنْذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا قَالُوا شَهِدْنَا عَلَى أَنْفُسِنَا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَوةُ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ** ﴿١٣٠﴾ لە رۆژى قىامەتدا خوا دەفەرموێت: ئەى دەستەى پەرى و ئىنسان، ئايا پىغەمبەرانتان لە خۆتان بۆ نەهات، كە ئايەتەكانى من و رۆوداوەكان بەسەرتاندا بخویننەوہ و ئاگادارتان بكەن و بتانترسىن لەوہى كە ئەم رۆژەتان بۆ پېش دىت؟! (ھەموو بەيەكەنگ) دەلێن: راستە ئىمە خۆمان شاىەتى لەسەر خۆمان دەدەين (بەلام ئەوانە كاتى خوى) ژيانى دىنا سەرى لىشىواندن و ھەلى خەلەتاندن و شاىەتيان لەسەر خوياندا كە بەراستی كاتى خوى بى باوەر بوون. **ذَلِكَ أَن لَّمْ يَكُن رَّبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا غَفْلُونَ** ﴿١٣١﴾ ئەو ناردنى پىغەمبەرانە بۆ ئەوہىە چونكە پەرەردگارى تۆ (نەيكردووە بەعادت) كە لەناوبەرى شارو شوینەكان بىت بە ناحەق، لەكاتىكدا خەلكەكەى غافل و بى ئاگا بن و پەيامى خويان پى رانەگەيەنرايىت. **وَلِكُلِّ دَرَجَتٌ مِّمَّا عَمِلُوا وَمَا رَبُّكَ بِغَفِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ** ﴿١٣٢﴾ بۆ ھەر يەكێك لە بى باوەر و موسلمان چەندەھا پلەوپايە ھەيە لە پاداشتى كەدەوہكانى، پەرەردگار پشت بىئاگا نىە لەو كارو كەدەوہى كە دەيەن. **وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ إِن يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُم مَّا يَشَاءُ كَمَا أَنشَأَكُمْ مِنْ ذُرِّيَّةٍ قَوْمٍ ءَاخِرِينَ** ﴿١٣٣﴾ پەرەردگارى تۆ زۆر دەولەمەندو بى نيازە، ھەرەھا خاوەنى سۆزو مېرەبانىشە، ئەگەر بىھوێت ئەوہ ئىوہ لادەبات و لەناوتان دەبات، ھەرچى و ھەر كەسشى مەبەست بىت دواى ئىوہ جىنشىنى دەكات، ھەر وەكو ئىوہى لە نەوہى كەسانىكى تر ھىنايە كاىەوہ. **إِنَّ مَّا تُوعَدُونَ لَآتٍ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ** ﴿١٣٤﴾ بەراستی ئەو بەلێنانەى كە دەتاندرېتې (دەربارەى قىامەت و لېرسىنەوہ) بەرپوہىە و بىگومان ھەر دىت و ئىوہ دەسەوسانكەرنىن. **قُلْ يَقَوْمِ اعْمَلُوا عَلَى مَكَاتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ فَسَوْفَ**

تَعْلَمُونَ مَنْ تَكُونُ لَهُ عَقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿١٣٥﴾ ئەى محمد (ﷺ) پييان بلى: ئەى قەوم و ھۆزم چىتان بۆ دەكرىت ئەنجامى بدن لەسەر شىوازى خۆتان، ئەو بەپراستى منىش بەردەوام لەسەر كارى خۆم (لە ھەول و تىكۆشان بۆ ھىدايەت و ئيان)، چونكە لەئائىدەدا دەزانن كە سە رەئەنجامى مالى قىامەت بۆ كى دەيىت، دلىاش بن كە سەمكاران سەرفراز نابن. وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا فَقَالُوا هَذَا لِلَّهِ بِزَعْمِهِمْ وَهَذَا لِشُرَكَائِنَا فَمَا كَانَ لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصُلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَى شُرَكَائِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿١٣٦﴾ ئەو ھاوئەلگەر و نەفامانەھەندىك لەوھى كە خوا دروستى كردووھ لە بەرو بوومى كشتوكال و مالاتيان كردووھ بە بەشى خوا و توپانە: ئەمە بەشى خوايە بەخەيالى خويان! (ھەندىكى تریشيان جيا كردۆتەوھ و توپانە) ئەمەش بۆ بئەكلمانە! جا ئەوھى بۆ بئەكمانىن بپاريان داوھ ئەوھ بەخوا ناگات، (واتە قبول و پەسەند نە، ئەوھش كە بەخەيالى ئەوان) بۆ خوا بپاريانداوھ، ئەوھ دەگەيشتە لای بئەكان و بۆ ئەوان بوو، ئاى كە دادوھريەكى خراپ و نادروست دەكەن. وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أَوْلَادِهِمْ شُرَكَائِهِمْ لِيُرْدُوهُمْ وَلِيَلْبِسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٧﴾ وەك ئەو دابەشكردنە دوور لە دادوھريە، بت و پەرستراوھكمانىن كوشتنى مندالەكمانىن بۆ زۆربەى ھاوئەلگەران جوان و پازاوھ كردبوو (نەفامانى عەرب كچانيان زىندە بەچال دەكرد)، بۆ ئەوھى لەناويان بەرن و ئاينى يەكتاپەرستيان لى بشيويىن، خۆ ئەگەر خوا بيويستايە ئەوھ نەياندەتوانى كارى وابكەن (نازادى لى دەسەندنەوھ)، كەوابوو وازيان لى بپينە خويان و ئەو درۆو دەلەسەپەى كە دەيكەن. وَقَالُوا هَذِهِ الْأَنْعَامُ وَحَرْثٌ حِجْرٌ لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ نَّشَاءُ بَزْعَمِهِمْ وَأَنْعَمٌ حُرِمَتْ ظُهُورُهَا وَأَنْعَمٌ لَا يَذْكُرُونَ أَسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءً عَلَيْهِ سَيَجْزِيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٨﴾ ھاوئەلگەران بە بپاري نادروستى خويان دەيانوت: ئەمانە چەند مالات و كىلگەيەكن قەدەغە كرەون، كەس لىيان ناخوات مەگەر ئيمە بمانەويىت و پازى بين، ھەندىك مالاتى تریش ھەرام كرەو پشتيان بۆ سواري و بۆبار بەكار بپيىرىت، مالاتىكى تریش ھەن ناوى خواى لەسەر نابەن (ناوى بئەكان دەبەن لەكاتى سەر بپيىندا) ئەم كارەيان درۆ ھەلبەستن بوو بە دەم خواوھ (گوايە بەو كارەيان رازيە)، يىگومان خوا لە ئائىدەدا تۆلەى ھەموو ئەو شتانەيان لى دەستينيت كە بەناحق ھەلياندەبەست. وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِّذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَىٰ أَزْوَاجِنَا وَإِنْ يَكُن مَّيْتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٣٩﴾ نەفامىەكى تر كە پەپرەوى دەكەن ئەوھيە (دەيانوت: ھەرچى لە سكى ئەم مالاتانەدا يىت (لە بەچكە و كۆرپەلە) تايبەتيە بۆ نپرينەكلمان و ھەرامكراوھ لە

هاوسه رانمان، خو ته گهر به مرداره وه بووی (به چکه یهک یان کور پر له یهک بوو) ئهوا هه مووان تیايدا هاوبه شن
 و (پیاوان و ئافره تان لیلی دهخون) له ئاینده دا خوا پاداشتی ئه م هه موو (سنوره خو کردانه و) باس و خواس
 و پیناسانه یان ددهاته وه، چونکه به پراستی خوا حکیم و داناو کار به جیه و زانا و ئاگاداره به هه موو شتیک
 دهیه ویت هه موو هه لسوکه وتی خه لکی ریک و پیک بیت. **قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ**
عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٤٠﴾ به پراستی ئهوانه ی که
 مندا له کانی خو یان به ناحق و نارهوا و نه زانی و نه فامی کوشت زهره ریان کرد، ههروه ها زهره ریان کرد ئهوانه ی
 ئهوه ی خوا پیتی به خشیوون خو یان یان لی بی بهش کردو له ناویان برد، هه مووشی به هو ی درو هه لبه ستنه وه
 به دهم خوا وه، به پراستی ئهوانه گومرا بوون و هیدایهت دراو نه بوون. **وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَّعْرُوشَاتٍ وَغَيْرِ**
مَّعْرُوشَاتٍ وَالتَّحْلُ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أَكْلُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَبِهٍ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ
إِذَا أَثْمَرَ وَءَاتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٤١﴾ خوا هه ر ئه و زاته یه که
 با ختی به رزی لق و پوپداری به ریا کردوه و با ختی نزمی په رش و بلاویشی به دی هیناوه و خورماو کشتوکالی
 جورا و جوریش که شیوه و قه باره و رنگ و تام و بو یان له خواردندا جیا یه، له زهیتوون و هه ناری له یهک
 چوو، ههروه ها له یهک نه چوو، بخون له بهرو بوومه که ی کاتیک دهیگریت و روژی چین و دروینه مافی
 (هه ژارانی) لیبدهن و زیاده روی مه کهن، چونکه خوا له سنور دهرچوان و زیاده روی خوش ناویت. **وَمِنْ**
الْأَنْعَامِ حُمُولَةٌ وَفَرَسًا كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطَوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٤٢﴾
 هه ر خوا هه ندیک له مالاتی بو ئیوه رام هیناوه که بو بار بردن به کاریان دهینن (له خوری و مووی هه ندیکی
 تریان) فرهش و رایه خ دروست ده کهن و بو سواریش هه ندیکی تریان به کار دهینن، ده بخون له و رزق و
 روزیه ی که خوا پیتی به خشیوون، نه کهن شوین هه نگاو و (نه خشه و پیلانه کانی) شهیتان بکهون، چونکه
 به پراستی ئه و دوژمنیکی ئاشکرای ئیوه یه. **ثَمَنِيَّةٌ أَزْوَاجٌ مِّنَ الضَّأْنِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ قُلْ ءَالِدُكَرَيْنِ**
حَرَّمَ أَمَ الْإِنثَيْنِ أَمَّا أَشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنثَيْنِ نَبِّئُونِي بِعِلْمٍ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٤٣﴾ خوی گه و ره
 ههشت جووت مالاتی بو خزمهتی ئاده میزاد دروست کردوه له مه ر جوتیک و له بزیش جوتیک ئه ی محمد (ﷺ)
 به و نه فامانه بلی که هه ر له خو یانه وه شت حه رام ده کهن ئایا خواردنی گوشتی نیره کانی حه رام کردوه یان
 مییه کان یان ئهوه ی که له سکی مییه کاند هه یه؟! ته گهر ئیوه راست ده کهن و به لکه یه کی زانستیتان هه یه، بو مان
 روون بکه نه وه؟! **وَمِنَ الْإِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ ءَالِدُكَرَيْنِ حَرَّمَ أَمَ الْإِنثَيْنِ أَمَّا أَشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ**

أَرْحَامُ الْأُنثِيِّينَ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَصَّيْكُمْ اللَّهُ بِهَذَا فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا لِيُضِلَّ
النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٤﴾ ههروهه ها له و شتر جووتیک و له رهشه و لاخیش
 جووتیک، (دووباره پیاوړې) بلې: ټایا خواردنې گوشتې نړهکانې حهرام کردووه یان مښهکان، یان ټهوهی کهله سکی
 مښهکاندا ههیه؟! یاخود ټیوه (وا دیاره) شایهت بوون و لهوې بوون کاتیک خوا برپاری بهو جوړه ی بو
 دان؟! جا ټیتر کي لهوه ستهمکارتره که دروي به دهم خواوه ههلهستهووه تا بهې زانستی، خهلکي
 سه رلیشېواو بکات، بهراستی خوا هیدایهتی دهستهی ستهمکاران نادات. **قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا**
عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهِلَّ
لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٥﴾ ټه ی محمد (ﷺ) پیاوړې بلې: من
 نابینم و دهستم ناکهوېت لهوهی که وهی و نیگام بو کراوه هیچ خواردنیکي حهرامکراو لهسهر ټهوه کهسهی که
 بیخوات، مهگه ر خواردنې مردارهوه بوو، یان خوینیکي پړټیروا، یان گوشتي بهراز، بهراستی ټهوه قهدهغه کراوه
 هه ر پیسه، یاخود (مالاتیک) کهله سنووری شهر دهرچوویټ له سهر برپنهکهیدا بهوهی که ناوی غهیری
 خوی لهسهر برایت، جا کهسیک ټهگه ر ناچارکا (بهوې گرانی یان زور لیکردن) لهکاتیکدا داواکرو دهرچو
 نهټیت و بهردهوام نهټیت و دووباره ی نهکتهوه، ټهوه بهراستی پهروهردگاری تو لیخویشبوو میهرهbane (بو
 براوادارانی ناچار). **وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ ذِي ظُفْرٍ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُومَهُمَا**
إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا أَوْ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ذَلِكَ جَزَيْنَهُمْ بِبَغْيِهِمْ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿١٤٦﴾
 لهسهر ټهوانهش که بوونهته جولهکه ههرچی زیندهوهی چرنوکداره حهرايمان کردو له (گوشتي) رهشه و لاخ و
 له بز و مهپیش پیوهکه مان لی حهرام کردن مهگه ر ټهوهی که بهبرپراگه ی پشتیانوه ټیت، یاخود ټهوهی دهوړی
 ریخولهیانی دایت، یان ټهوهی تیکه لی ټیسقان بوویټ، ټهوه (حهرام کردانه) بهوې لادان و ستهمیانوه،
 ټولهیهک بوو لیانسهندن، بهراستی هه ر ټیمه راستگوین (تا جولهکه خوین بناسن و بزنان که ټهم قورئانه
 فهرموده ی خوایه و ټاگاداره بهههموو شتیکیان). **فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَلَا يُرَدُّ**
بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٧﴾ ټه ی پیغهمبه ر (ﷺ) جا ټهگه ر باوهریان پی نهکردیت ټهوه بلې: که
 پهروهردگارتان خاوهنی رهحهت و میهره بانی فراوان و بی سنووره (ټهگه ر باوه ر پیاوړې و لهپیلان و تهلهکه به
 دوور بن، لیتان خوش دهټیت) هیزی خهشی خوا له دهستهی ستهمکاران بهرگری ناکریت (له دهرټه نجامی بی
 باوهریان). **سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ**

الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بَاسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِّنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾ له‌م‌ودوا موشریک و هاوه‌لکه‌ران ده‌لین: ئەگەر خوا بیویستایه هاوه‌ل‌مان بۆ بریار نه‌ده‌دا!! باوو باپیرانی‌شان موشریک نه‌ده‌بوون!! هیچ شتیکی‌شان له‌خۆمان حه‌رام نه‌ده‌کرد!! (ئه‌مانه‌ه‌مووی قسه‌ی به‌تاله‌ و هه‌رگیز خ‌وای گه‌وره‌ زۆر له‌ که‌س نا‌کات بۆ باوه‌ر هینان یان بێ باوه‌ری) هه‌ر به‌و شیوه‌یه ئه‌وانه‌ی پێش ئه‌مانیش درۆ و بوختانیان هه‌ل‌ده‌به‌ست، هه‌تا تووشی به‌لای ئیمه‌ بوون و سزای ئیمه‌یان چه‌شت، پێیان ب‌لێ: ئایا هیچ زانیاری و زانسته‌کی خ‌وایتان له‌لایه‌، تا نیشانیان ب‌ده‌ن و بۆمان ده‌رب‌خه‌ن؟ ئیوه‌ شوینی هیچ شتیکی تر نا‌که‌ون جگه‌ له‌گومان و ئیوه‌ هیچ شتیکی تر نا‌که‌ن مه‌گه‌ر ئه‌وه‌ نه‌ی‌ت که‌ درۆ ده‌که‌ن. **قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَلِغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدٰكُمْ اٰجَمٰعِيْنَ ﴿١٤٩﴾** ئه‌ی پێغه‌مبه‌ر (ﷺ) پێیان ب‌لێ: که‌وا‌بوو هه‌ر بۆ خ‌وایه‌ خ‌وای به‌لکه‌ تێرو ته‌واوه‌کان، جا ئەگەر بیویستایه ئه‌وه‌ هه‌مووتانی به‌ته‌واوی هیدایه‌ت ده‌دا و به‌ ناچاری هه‌مووان بر‌وادار ده‌بوون (به‌لام ر‌یزی لی‌گرتوون و سه‌رپ‌شکی کردوون). **قُلْ هَلُمَّ شُهَدَاءَكُمُ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هٰذَا فَاِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدْ مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٠﴾** پێیان ب‌لێ: ئاده‌ی ئه‌و شایه‌تانه‌تان به‌ینن که‌ شایه‌تی ده‌ده‌ن به‌پراستی خوا ئه‌م شتانه‌ی حه‌رام کردووه‌، خۆ ئەگەر ویستیان شایه‌تی ب‌ده‌ن، ئه‌وه‌ تو له‌گه‌ل ئه‌واندا مه‌به‌ و شوینی ئاره‌زووی ئه‌وانه‌ مه‌که‌وه‌ که‌ باوه‌ریان به‌ ئایه‌ت و فه‌رمانه‌کانی ئیمه‌ نه‌کردووه‌ و شوین ئاره‌زووی ئه‌وانه‌ش مه‌که‌وه‌ که‌ باوه‌ر به‌روژی د‌وایی نا‌هینن و ئه‌وانه‌ش که‌ هاوتا بۆ په‌روه‌ردگاریان داده‌نن. **قُلْ تَعَالَوْا اَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّي عَلَيْكُمْ اَلَّا تَشْرِكُوْا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا اَوْلَادَكُمْ مِّنْ اِمْلَاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَاِیَّاهُمْ وَلَا تَقْرُبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطْنٌ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ اِلَّا بِالْحَقِّ ذٰلِكُمْ وَصَّيْكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥١﴾** ئه‌ی محمد (ﷺ) پێیان ب‌لێ: (خه‌لکینه‌) وه‌رن با ئه‌و شتانه‌تان بۆ بخوێنه‌وه‌ که‌ په‌روه‌ردگارتان حه‌رامی کردووه‌ له‌سه‌رتان، (یه‌که‌میان ئه‌وه‌یه‌) که‌ هیچ شتیکی نه‌که‌ن به‌شه‌ریک و هاوه‌ل‌ ب‌وی، (د‌وو‌ه‌میان ئه‌وه‌یه‌) که‌ چاک ره‌فتار بن له‌گه‌ل دایک و باوک‌ئاندا، (سێهه‌میان) مندالانی خ‌وتان له‌به‌ر بر‌سی‌تی و نه‌داری مه‌کوژن، چونکه‌ ئیمه‌ (په‌ک‌نان ناخه‌ین) ر‌زق و ر‌ۆزی ئیوه‌ش و ئه‌وانیش ده‌ده‌ین، (چ‌واره‌میان نزیک‌ی گونا‌هو تا‌وانه‌کان مه‌که‌ون، چ ئه‌وه‌ی که‌ ئاشکراو بووه‌ و چ ئه‌وه‌ی که‌ شار‌اوه‌ و په‌نه‌انه‌ بووه‌، (پێنجه‌میان) هیچ که‌سیش مه‌کوژن که‌ خوا حه‌رامی کردووه‌ مه‌گه‌ر به‌حه‌ق نه‌ی‌ت، ئه‌وه‌ی که‌ خوێندمه‌وه‌ بۆتان خوا فه‌رمانی پێ‌کردوون بۆ ئه‌وه‌ی ژيرو ه‌وشمه‌ند بن. **وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ**

الْيَتِيمَ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ذَلِكُمْ وَصَلَّكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

﴿١٥٦﴾ شه‌شهميان نزیک مال و سامانی هه‌تیو مه‌که‌ون مه‌گه‌ر به‌چاکی و له‌قازانجی نه‌بی‌ت، هه‌تا ئه‌و کاته‌ی گه‌وره ده‌بی‌ت و به‌ته‌واوی پی ده‌گات، هه‌وته‌میان کیشان و پیوان به‌ریک و پینکی به‌کار به‌ینن به‌دادگه‌ری ئه‌نجامی بده‌ن و (فی‌لی تیدا مه‌که‌ن)، جا ئیمه‌ داخو‌ازی له‌ که‌س نا‌که‌ین مه‌گه‌ر به‌گو‌یره‌ی توانای خو‌ی نه‌بی‌ت (هه‌شته‌میان) کاتیکیش قسه‌و گو‌فتارتان کرد ئه‌وه‌ دادو‌هر بن و (لایه‌نی نا‌حه‌ق مه‌گرن) ئه‌گه‌ر خزمی نزیکیش بی‌ت، (ئوه‌ه‌میان) وه‌فابکه‌ن به‌و په‌یمانه‌ی که‌ ده‌یه‌ستن له‌گه‌ل خوا‌دا به‌و به‌لینه‌ی که‌ به‌ په‌روه‌ردگاری ده‌ده‌ن، ئه‌و شتانه‌ش په‌روه‌ردگارتان فه‌رمانی پیداون، بۆ ئه‌وه‌ی یاداو‌هری وه‌ریگرن. وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا

فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَلَّكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٧﴾ یی‌گومان ئه‌مه‌ی (که‌ با‌سکرا) ری‌یازی منه‌ که‌ راسته‌ ده‌ ئیوه‌ش شو‌ینی بکه‌ون (ده‌هه‌م) شو‌ینی ری‌چکه‌کانی تر مه‌که‌ون چونکه‌ جیاتان ده‌کاته‌وه‌ له‌ ری‌یازی خوا، ئه‌وه‌ش په‌روه‌ردگارتان فه‌رمانی پی کردو‌ون، بۆ ئه‌وه‌ی خواناس و پار‌یزکار بن. ثُمَّ عَاتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهَدَىٰ

وَرَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ لَعَلَّهُمْ يَلْقَاءَ رَبَّهُمْ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٨﴾ دوا‌ی ئه‌و (١٠) ئامو‌ژگاریه‌، یادتان ده‌هیننه‌وه‌: پاشان کین‌ی ته‌وراتمان به‌ موسا به‌خشی بۆ ئه‌وه‌ی نازو نی‌عمه‌تی ته‌واو به‌ر‌زین به‌سه‌ر ئه‌و که‌سه‌دا که‌ به‌چاکی پیاده‌ی ده‌کات و جیا‌که‌ره‌وه‌ و رو‌ون که‌ره‌وه‌ی هه‌موو شتیک بی‌ت و ری‌ئمو‌وی و می‌ره‌بانیش بی‌ت، بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌وانه‌ باو‌هری دامه‌زراو به‌ینن به‌گه‌یشته‌نه‌ویان به‌ په‌روه‌ردگاریان بۆ لی‌پرسینه‌وه‌ و پادا‌شتی کارو کرده‌ویان. وَهَذَا كِتَابٌ

أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٩﴾ ئه‌م قور‌ئانه‌ش کتیب‌یکی پی‌رو‌زه دامانه‌زاند (بۆ سه‌ره‌جه‌م خه‌لکی، له‌ هه‌موو کات و شو‌ینیکدا) ده‌ئیوه‌ش شو‌ینی بکه‌ون و خو‌تان له‌ یاخی بو‌ون دو‌ور بگرن، بۆ ئه‌وه‌ی ره‌حمان پی‌که‌ری‌ت... أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أُنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا وَإِن كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ

لَغَافِلِينَ ﴿١٦٠﴾ نه‌ک بل‌ین: به‌راستی کین‌ی ئاسمانی هه‌ر بۆ دوو ده‌سته‌ی (گاو‌رو جوو) پی‌ش ئیمه‌ دابه‌زی‌راوه‌، له‌کاتیکدا یی‌گومان ئیمه‌ له‌ خو‌ینده‌نه‌وه‌ و لی‌کو‌لینه‌وه‌ی کتیبه‌کانیان بی‌ ئا‌گاین و نه‌خو‌ینده‌وارین... أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيْنَهُ مِّن رَّبِّكُمْ وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن كَذَّبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَنَجْزِي الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا

يَصْدِفُونَ ﴿١٥٧﴾ يان نهك بلّين: نهگه بهراستی نهو کنيبه بو ئيمه دابهز يزيه نهوه ئيمه لهوان چاکتر په پره ويمان ده کرد، جا بيگومان خو نه وه ته ئيوهش به لگه ي ئاشکراو (قورئانی ره وائتان) له لايهن په روه ردگار تانه وه بو هاتووه هاوړي له گه ل هيدايت و رهمهت و رښوويدا (که چي باوهري پي ناهين!!)، جا کي له وه ستمکار تره که برواي به ثايت و فرمانه کاني خوا نه هيناوه و به فيل و پيلان پروي خه لکيان لي وهرده گيريت، له ثاينده يه کي نزیکا تو له له وانه ده سينين که پروي خويان و خه لکيش وهرده گيرن له ثايت هه کاني ئيمه و به سزاي توندو پر ئيش و ئازار گرفتاريان ده که ين، به هو ي نه وه ي پروي خويان و خه لکيان وهرده چه رخاند له ثايني خوا.

يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ ءَامَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا قُلِ انْتَضِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ

﴿١٥٨﴾ ثا يا نه وانه چاوه ري هيچ شتيک ده که ن جگه له وه ي که فرشته ي گيان کيشانيان بو بيت؟ يان په روه ردگار ت خو ي يه که سر بيت بي چه ند و چوون؟ يان ههنديک له نيشانه کاني په روه ردگار ت ده رکه وي ت (که به لگه يه له سه ر به رپا بووني قيامهت)؟ له روژي هاتني ههنديک له نيشانه کاني په روه ردگار ت (وه کو هه ل هاتني روژ له خوړئاوا...)، نهو که سه ي نهو روژه ئيان و باوهر ده هيني ت، نهو ئيان و باوهري سوودي بو ي نايت نه گه ر پيشتر ئيان نه هينايت، يان کرده وه ي چاکي هاوړي له گه ل ئيانه که يدا نه نجام نه دايت، پيان بل ي: چاوه ري بکه ن (بزايين خوا چيتان به سه ر ده هيني ت) ئيمهش چاوه رواين **إِنَّ الَّذِينَ فَارَقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا**

شِيْعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٥٩﴾ بهراستی نه وانه ي ثاينه که يان بهش بهش کردو بوونه دهسته دهسته و پارچه پارچه (بروايان به ههنديکي قورئان ههيه و ههنديکي تري پشت گو ي ده خه ن)، نهوه له هيچ شتيکدا تو له وان نيت، به لکو تو له وان بهريت، بهراستی نه وانه کاروباريان بو لاي خوايه و تو له ي لادانيان ليده سينيته وه، له وه دوا هه والي هه موو نهو کارو کرده وانه يان پي ده دات که نه نجامي ده دن. **مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ** ﴿١٦٠﴾ نه وه ي به يه ک خيرو چاکه وه هاتبيت نهوه ده چه ندانه ي چاکه که پاداشتي بو ههيه، نه وهش به گونا هو هه له يه که وه هاتبيت، نهوه پاداشت نادرينه وه جگه به نه ندازه ي تاوانه که ي نه بيت و نه وانه سته ميان لينا کر ي ت. **قُلْ إِنِّي هَدَيْتُ رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنْ**

الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾ نه ي محمد (ﷺ) پيان بل ي: بهراستی من په روه ردگار م هيدايت و رښووي کردووم بو ريگه و رپيازي راست و دروست، ثاينیک که راگري زيان ي خه لکه، نه ویش ثايني ئيبراهيمه که دووره له هه موو لادان

و ناپریکیه که وه و ئەو هەرگیز له ریزی موشریک و هاوه لگه راندا نه بووه. **قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ** (١٦٢) ئەهی پیغه مبهەر (ﷺ)، ئەهی ئیپاندار بلی: به پراستی نوێژو حەج و دروشمه کانی و (سه رجه م چاکه و به ندایه تیم) ههروه ها ژیان و مردنم تاییه ته بو خوی پهروه ردگاری جیهانیانه وه. **لَا شَرِيكَ لَهُ** وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ (١٦٣) ئەو زاته هیچ هاوهل و هاوبهش و شه ریکیکی نیه و من به وه فرمانم پێدراوه و من یه کهم کهسی موسولمانانم. **قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغِي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ** (١٦٤) ههروه ها بلی: ئایا رهوایه من جگه له خوا بگه پریم پهروه ردگاریکی تر بکه مه پهروه ردگاری خۆم له کاتی کهدا که ئەو زاته خاوهن و پهروه ردگاری هه موو شتی که؟ هیچ که سی که هیچ گونا هیک ناکات له سه ر خوی نه که ویت، هیچ که سی که باری گرانی تاوانی کهسی تر هه لئا گریت، له وه ودوا گه رانه وه تان هه ر بو لای پهروه ردگارتانه، ئینجا هه والی هه موو ئەو شتانه تان پێ دهادات که جیاوازی و کیشه تان تیدا هه یه. **وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْخَلِيفَةَ الْأَرْضَ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ** (١٦٥) خوا هه ر ئەو زاته یه، که ئیوهی کردووه به جینشینی (که لانی رابووردوو) له م زهویه دا، چهنده ها پله و پایه ی هه ندیکتانی به سه ر هه ندیکی تر تاندا بهرز کردوته وه له پروی زانستی یان سامان یان هیز. هید، بو ئەوهی تاقیتان بکاته وه به وهی که پێی به خشیوون، دلنیاش به که پهروه ردگاری تو له تۆله سه ندنه وه دا خیرایه (له وانه ی که له تاقی کردنه وه که دا ده رنا چن) بیگومان ئەو زاته لیخۆش بووه و میهره بانیشه (بو سه رفرازان).....